

Protokół

24. posiedzenia, 3 sesji VII peryodu Sejmu galicyjskiego
z dnia 12 lutego 1898 r.

Początek o godzinie 10 minut 55 przed południem.

Przewodniczący: Marszałek krajowy J. E. Stanisław hr. Badeni.

Sekretarze: Modest Karatnicki, Stanisław Niezabitowski, Andrzej Potocki, Mieczysław Urbański.

Obecnych posłów 119.

Ze strony Rządu: c. k. Radca dworu Włodzimierz hr. Łoś.

Marszałek konstatuje dostateczną ilość posłów i otwiera posiedzenie.

Marszałek oznajmia, iż protokół dwudziestego drugiego posiedzenia uważa za przyjęty gdyż nie wniesiono przeciw niemu żadnych zarzutów; protokół dwudziestego trzeciego posiedzenia złożony jest w biurze marszałkowskiem do przejrzenia.

Sekretarz p. Stanisław Niezabitowski odczytuje spis petycyj, wniesionych po dzień 12. lutego 1898. r., które przekazano następującym komisjom:

Komisji gospodarstwa kraj. Ls. 1703.

Komisji drogowej Ls. 1704, 1705, 1706, 1707, 1708, 1709.

Komisji szkolnej Ls. 1710, 1720, 1726

Komisji petycyjnej Ls. 1711, 1718, 1725.

Wydziałowi krajowemu Ls.: 1712, 1719, 1724.

Komisji sanitarnej Ls. 1713.

Komisji prawniczej Ls. 1714, 1729.

Po odczytaniu petycji Ls. 1714, przemawia p. Bojko popierając tę petycję.

Komisarz rządowy Radca Dworu Włodzimierz hr. Łoś, odpowiada na interpelacje: 1) pp. Szweda i towarzyszy w sprawie poboru podatku gruntowego i domowoklasowego przez kolektantów gminnych; 2) pp. Potoczka i towarzyszy w sprawie obniżenia podatku od gruntów wystawionych na szkodliwe wpływy lasów; 3) pp. Wójcika i towarzyszy w sprawie zaniechania ściągania zaległych podatków z powodu klęsk elementarnych; 4) Krempy i towarzyszy w sprawie budowy szkoły w Grębowie; 5) pp. Okuniewskiego i towarzyszy w sprawie dzierżawy polowania w Trudowacu.

Członek Wydziału krajowego p. Horszard odpowiada na interpelację p. Daty i towarzyszy w sprawie zaprowadzenia obsługi zakonnej w szpitalach.

Izba przystępuje do porządku dziennego którego pierwszym punktem jest:

Pierwsze czytanie wniosku p. Warzecha o wyjednanie u c. k. Rządu aby topki soli kuchennej miały wagę $\frac{1}{2}$ kilograma.

Przemawia p. Warzecha, uzasadniając swój wniosek, a pod względem formalnym wnosi przekazanie tego wniosku komisji solnej.

Izba uchwała bez rozprawy ten wniosek.

Następuje:

Trzecie czytanie projektu ustawy, o podziale lub regulacji gruntów wspólnie używanych.

Sekretarz p. Stanisław Niezabitowski, wnosi przystąpienie do trzeciego czytania bez czytania.

Izba uchwała wniosek przystąpienia do trzeciego czytania.

P. Średniawski prosi o uwzględnienie poprawek, wniesionych przy rozprawie szczegółowej, w przeciwnym razie on i jego towarzysze polityczni, głosować będą przeciw tej ustawie w trzecim czytaniu.

Marszałek wyjaśnia, iż przy trzecim czytaniu nie można stawiać żadnych poprawek.

Izba przystępuje do głosowania i uchwała załączony projekt ustawy w trzecim czytaniu bez czytania:

U s t a w a

z dnia dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem o dzieleniu gruntów wspólnych i regulacji odnoszących się do nich wspólnych praw użytkowania i zarządu.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam na podstawie zawartych w ustawie państwowej z dnia

7. czerwca 1883. r. Dz. ust. państw. Nr. 94. postanowień dotyczących się dzielenia gruntów wspólnych i regulacji odnoszących się do nich wspólnych praw użytkowania i zarządu, co następuje:

ROZDZIAŁ PIERWSZY.

O podziale i regulacji w ogólności.

§. 1.

Grunta, co do których

a) istnieją wspólne prawa posiadania lub użytkowania pomiędzy byłymi Zwierzchnościami (dominiami) i gminami albo dawnymi poddanymi, jakoteż między dwiema lub więcej gminami, albo

b) które użytkowane są przez wszystkich lub przez niektórych członków gminy lub części gminy lub przez wspólności gospodarcze mocą uczestnictwa osobistego lub z posiadaniem gruntu połączonego — równie jak grunta używane kolejno przez współuprawnionych.

mogą być podług niniejszej ustawy i rozporządzeń wydanych na jej podstawie podzielone albo też może nastąpić regulacja wspólnych praw użytkowania i zarządu odnoszących się do tych gruntów.

§. 2.

Gdziekolwiek w niniejszej ustawie, bez innego określenia jest mowa o wspólnych gruntach, należy rozumieć przez nie grunta w §. 1. oznaczone.

Do wzmiankowanych gruntów zaliczają się — nie naruszając wszakże praw przez zasiedzenie nabytych — także te grunta, które w myśl §. 1. podlegały pierwiej wspólnemu użytkowaniu, następnie jednak przeszły skutek fizycznego podziału w posiadanie prywatne, jeżeli podział ten nastąpił nie tylko bez zezwolenia właściwej władzy, ale także i w księgach hipotecznych nie został przeprowadzony. Do tejże samej kategorii należą dalej i te grunta w §. 1. oznaczone, które na rzecz każdorazowych po-

siadaczy pewnych realności zapisane są w księgach hipotecznych według idealnych części.

Grunta, które podług patentu cesarskiego z 5. lipca 1853 r. Dz. u. p. Nr. 130. odstąpione zostały do wspólnego użytkowania i wspólnego posiadania pewnej gminie, miejscowości lub ogółowi uprawnionych, jeżeli tylko posiadają warunki w § 1. wskazane, nie mogą być wyłączone od zastosowania do nich niniejszej ustawy, tak samo jak i grunta stanowiące dobro gminne i podlegające wspólnemu użytkowaniu w myśl §. 68. ust. gm. z 12. sierpnia 1866. Nr. 19. Dz. ust. kr., §. 69. ustawy z 3. lipca 1896. Nr. 51. Dz. ust. kr., §. 74. ust. z 13. marca 1889. Nr. 24. Dz. u. kr.

Natomiast nie można zaliczać między grunta w §. 1. oznaczone, gruntów, stanowiących zakładowy majątek gminy.

§. 3.

Pod wymaganem do zastosowania niniejszej ustawy, wspólnem, lub kolejnem użytkowaniem, rozumieć należy:

1. wspólne, lub kolejne używanie gruntu pod uprawę lub na pastwisko;
2. także użytkowanie trawy, trzciny, drzewa, torfu, darni, lub ściółki.

Obojętnem jest, czy użytkowanie gruntu było równomierne, czy też różne co do przestrzeni, czasu, sposobu i miary użytkowania.

§. 4.

Na żądanie uczestnika (§ 20.) można za zezwoleniem władzy wciągnąć do podziału także i grunt wyłącznie do niego należący, o ile by to przyczyniło się do zadowalniającego rozwiązania wspólności.

Z tego samego powodu przy dzieleniu lub regulacyi nieznaczne różnice pomiędzy udziałami poszczególnych uczestników a przypadającymi za nie wynagrodzeniami mogą być wyrównane pieniędzmi.

Wynikłe stąd wynagrodzenia pieniężne mogą być wydane uczestnikom, którym zostały przyznane, już w toku postępowania (§. 3 ustawy państwowej), jeżeli przez to nie zostaną uszczuplone prawa osób trzecich.

Jako nieznaczną, w myśl ustępu drugiego, uważać należy tę różnicę, która nie przekracza dwudziestej części wartości udziału odnośnego uczestnika, a to z uwzględnieniem już ubytków, lub przyrostów gruntowych (§§. 84. i 85.) wynikłych z powodu urządzeń gospodarczych lub wykupna wzajemnych świadczeń.

§. 5.

Można wyłączyć od podziału części wspólnych gruntów, które przez położenie swoje podlegają szczególnym uszkodzeniom, albo obciążone są gruntowymi ciężarami, utrudniającymi znacznie przeprowadzenie podziału.

Mianowicie wyłączone być mogą od podziału grunta, zagrożone zasypaniem, usunięciem, oberwaniem brzegów, powodzią i t. p.

Grunta, których obciążenie jest nader wysokie, albo obciążone są w ten sposób, że wartość ciężaru nie może być łatwo oznaczoną, również od podziału wyłączone być mogą.

§. 6.

Jeżeli wspólność gospodarcza oprócz nieruchomości, oznaczonych w §. 1., posiada także i inne nieruchomości albo ruchomy majątek, natenczas należy je w myśl niniejszej ustawy wciągnąć do podziału lub regulacyi.

§. 7.

Regulacya wspólnych praw użytkowania może być przeprowadzoną:

1. Przez dokładne określenie rozciągłości, miejsca i sposobu wykonywania tych praw, tudzież czasu, miary i trwania użytkowania, — albo

2. przez oznaczenie udziału każdego z uprawnionych.

W tym drugim wypadku regulacja oznaczy, ile przypadnie poszczególnym uprawnionym z pożytków, uzyskanych w pewnym okresie gospodarczym, albo też z pieniędzy uzyskanych ze sprzedaży tych pożytków.

Regulacja zarządu wspólnych gruntów, może być według niniejszej ustawy wtedy tylko przeprowadzoną, jeżeli zarząd tychże gruntów nie został już określony przez ustawę gminną lub inne przepisy dotyczące dobra gminnego, albo też, jeżeli pomimo uregulowania w myśl tych przepisów okazuje się potrzeba wydania jeszcze szczególnych zarządzeń, dla zarządu gruntów, stanowiących zarząd gminy.

§. 8.

Z podziałem i regulacją połączonem być musi zaprowadzenie wszystkich tych wspólnych urządzeń, które są niezbędnie potrzebne, celem utworzenia przystępu do gruntów przyznanych tytułem wynagrodzenia, wszakże ile możliwości unikając ustanowienia służebności, oraz celem umożliwienia odpowiedniego użytkowania tych gruntów albo celem zapewnienia wykonywania praw uregulowanych. Przytem jednak nie należy przekraczać przeciwnie potrzeby a zwłaszcza przy istniejących już drogach, rowach, strumykach i mostach mają być przeprowadzone tylko konieczne zmiany. Zarządzeniom w tej mierze mogą osoby nie będące uczestnikami sprzeciwić się tylko wtedy, gdyby skutkiem tych zarządzeń, wyniknąć mogła dla nich znaczna szkoda.

ROZDZIAŁ DRUGI.

O władzach dla spraw podziału i regulacji.

§. 9.

Właściwemi władzami są w sprawach podziału wspólnych gruntów, jakoteż regu-

lacyi wspólnych praw użytkowania i zarządu:

przysięgli komisarze miejscowi.

Komisya krajowa przy politycznej władzy krajowej,

Komisya ministeryalna przy ministerstwie rolnictwa.

Gdzie w ustawie niniejszej bez bliższego określenia jest mowa o władzach, odnosi się to do władz powyższych.

§. 10.

Do władz tych należy także przeprowadzenie rozprawy i rozstrzygnięcie sporów, które powstaną między uczestnikami (§. 20. niniejszej ustawy) wzmiankowanych w §. 1. gruntów, co do posiadania lub własności pojedynczych części tych gruntów, tudzież przeprowadzenie rozprawy i rozstrzygnięcie co do wzajemnych świadczeń za użytkowanie takich gruntów lub ich pojedynczych części. Władze te mają zawsze już przy rozpoczęciu swej czynności sprawdzić, czy zachodzą powyższe warunki ich własności.

Spory, dotyczące się własności lub posiadania realności, z których posiadaniem połączony jest w myśl niniejszej ustawy udział w gruntach wspólnych albo prawo użytkowania lub zarządu albo też wreszcie roszczenie w myśl §. 23, należą nawet po ogłoszeniu własności powyższych władz do zwyczajnego sędziego.

Od terminu oznaczonego w §. 60. tej ustawy, od którego zaczyna się własność tych władz, wykluczoną jest własność wszystkich innych władz, do których zakresu w innym razie takie sprawy należą. Jeżeli jednak w owym terminie sprawy te były już wytoczone przed sędzią zwyczajnym, natenczas uzasadniona przez to własność tego sędziego pozostaje w swej mocy. Spory takie, o ile ich załatwienie nie miało by nastąpić podług procedury cywilnej w myśl art. XLVII. ustawy z 1. sierpnia

1895. Nr. 112. D. p. p., winny od tego czasu toczyć się w dalszym ciągu według przepisów o postępowaniu sumarycznym, chybaaby miało przez to być naruszone prawo formalne, które jedna, lub druga strona sporna nabyła.

§. 11.

Sprawy urzędzeń gospodarczych połączonych z podziałem lub regulacją, a względnie sprawy założenia i przyszłego utrzymania tych urzędzeń należą również do władz w §. 9. wyszczególnionych.

Właściwość tych władz odnosi się także do spraw, które w celach podziału, lub regulacji wymagają rozstrzygnięcia ze stanowiska prawa wodnego lub leśnego. Władze te mają przytem stosować przepisy prawa wodnego, względnie leśnego, o ile niniejsza ustawa w tym względzie inaczej nie postanawia.

Jeżeli jednak przy podziale lub regulacji wyłonią się sprawy dotyczące regulacji kolei żelaznych lub dróg publicznych, albo też sprawy podpadające pod ustawę budowniczą, natenczas tego rodzaju sprawy nie należą do zakresu wzmiankowanych władz. W sprawach tego rodzaju po wszystkie potrzebne decyzje lub zarządzenia udawać się trzeba do tych władz, do których ustawowego zakresu one należą.

§. 12.

W postępowaniu podziałowym lub regulacyjnym dochodzenie w sprawach spornych należy do komisarza miejscowego, zaś wydawanie orzeczeń do Komisji krajowej z dozwoleniem odwołania się do Komisji ministerjalnej.

Komisye te rozstrzygać będą stosownie do postanowień odnośnych ustaw i po dokładnem rozważeniu całej treści rozprawy osądzą, czy to, co strony podają, uważać należy za prawdziwe, lub nie.

W uzasadnieniu swoich orzeczeń winny wspomniane komisye przytoczyć okoliczności, które na ich wydanie wpłynęły.

§. 13.

Komisarzy miejscowych mianuje Namiestnik po porozumieniu się z Wydziałem krajowym i z obu Prezydentami wyższych sądów krajowych z pomiędzy osób ukwalifikowanych do urzędu sędziowskiego lub politycznej administracji, do prawno-administracyjnej służby przy zarządzie lasów państwowych i dóbr funduszowych, do advokatury lub notaryatu a obznajomionych ze stosunkami rolniczymi, albo też z pomiędzy teoretycznie i praktycznie wykształconych rolników lub leśników, którzy udowodnią znajomość ustaw i przepisów odnoszących się do podziału i regulacji i w związku z nimi będących.

Komisarze miejscowi, którzy już jako urzędnicy państwowi nie złożyli przysięgi służbowej, mają być zaprzysiężeni dla poruczonej im czynności i mają odnośnie do tej czynności prawa i obowiązki zaprzysiężonych urzędników.

Komisya krajowa przeznacza mianowanych komisarzy miejscowych do poszczególnych przeprowadzić się mających podziałów i regulacji. W trudniejszych wypadkach mogą być wyznaczeni osobni komisarze miejscowi dla prawnych i ekonomicznych spraw podziału i regulacji; jednemu z nich poruczy się kierownictwo.

§. 14.

Komisya krajowa przy politycznej władzy krajowej składa się z Namiestnika albo jego zastępcy jako przewodniczącego, referenta, trzech członków ze stanu sędziowskiego i delegata Wydziału krajowego.

W wypadkach w §. 17. przewidzianych Komisya krajowa zwiększoną zostanie o jednego członka ze stanu sędziowskiego.

Przewodniczący głośuje także, a przy równości głosów ten wniosek staje się uchwałą, do którego on się przyłącza.

§. 15.

Zastępcę przewodniczącego wyznacza Namiestnik w porozumieniu z Wydziałem

krajowym i z Prezydentem wyższego Sądu krajowego lwowskiego z pośród członków Wydziału krajowego, referenta zaś sam Namiestnik. Członków ze stanu sędziowskiego wyznacza Prezydent wyższego Sądu krajowego we Lwowie, a delegata Wydziału krajowego Wydział krajowy i to niekoniecznie z pośród swego grona. W ten sam sposób będą wyznaczeni: drugi zastępca przewodniczącego, zastępca referenta, zastępca delegata Wydziału krajowego, wreszcie w odpowiedniej liczbie zastępcy członków ze stanu sędziowskiego.

Zastępcy przewodniczącego mają przy objęciu swoich funkcji złożyć w ręce Namiestnika przyrzeczenie w miejsce przysięgi, iż przestrzegać będą ustaw i sumiennie wypełniać swoje obowiązki.

§ 16.

Skład Komisji ministeryalnej oznacza przy zachowaniu przepisów §. 17. Minister rolnictwa w porozumieniu z Ministrem spraw wewnętrznych i Ministrem sprawiedliwości.

§. 17.

Tak Komisja krajowa, jakoteż i Komisja ministeryalna wydają swoje orzeczenia na posiedzeniach gremialnych większością głosów. Połowa członków tej komisji uprawnionych do głosowania musi należeć do stanu sędziowskiego. Jeżeli jednak komisja w taki sposób złożona rozstrzygać ma spory, które, jeżeliby nie chodziło o podział albo o regulację, należałyby do ustawowego zakresu zwyczajnych sądów, musi być komisja zwiększoną o jednego członka ze stanu sędziowskiego. W kwestyach gospodarczych należy wezwać i przesłuchać gospodarzy wiejskich lub techników kultury krajowej jako doradców.

§. 18.

W razie przekroczenia tymczasowych lub innych zarządzeń, wydanych w sprawach niniejszej ustawy mogą władze nakładać kary pieniężne do wysokości 100 zł., niemniej ustanawiać i nakładać kary porządkowe do 25 zł. wysokości.

Grzywny wpływają do funduszu krajowego.

§. 19.

Bliższe szczegóły odnoszące się do toku czynności wzmiankowanych władz ustanowione będą w drodze rozporządzeń.

ROZDZIAŁ TRZECI.

O interesowanych w podziale lub regulacji.

§. 20.

Za uczestników podziału lub regulacji należy uważać:

1. tych, którzy są w posiadaniu fizycznym lub tabularnym gruntów wspólnych;

2. tych, którzy są w posiadaniu prawa do uczestnictwa w użytkowaniu polegającego na przynależności do związku dawnych poddanych, członków jednej lub więcej gmin, względnie grupy, uprawnionej do użytkowania gruntów kolejno użytkowanych bez względu na to, czy przynależność spowodowaną jest ich osobistymi przymiotami, czy też opiera się na posiadaniu jakiej innej posiadłości gruntowej;

3. tych, którzy rzeczywiście pobierają nadwyżkę przychodu, pozostałą po zaspokojeniu roszczeń uprawnionych do użytkowania;

4. gminy bez względu na to, czy podpadają pod którykolwiek z wyszczególnionych w punktach 1—3 warunków, jeżeli od gruntów, które nie są wcale zapisane w księgach hipotecznych, przypisany mają podatek.

Osoby, które w myśl poprzednich postanowień, nie są uczestnikami, lecz na jakiejbądź podstawie prawnej roszczą sobie pretensje do wspólnego lub kolejnego użytkowania, mogą poszukiwać swojej pretensyi tylko w sposób przepisany w §. 67.

Pod bezpośrednio interesowanymi w podziale i regulacji rozumieją się uczestnicy,

jako też osoby w myśl §. 23. interesowane ze względu na trwałe zachowanie wyda-
a to w przeciwstawieniu do tych, którzy tności gruntu.
po myśli §§. 25—27 są tylko pośrednio
interesowanymi.

§. 21.

W razie podziału ma każdy uczestnik w miarę wyników dochodzenia prawo do
żądania ekwiwalentu w ziemi z gruntów
podzielonych, ustanowionego stosownie do
wartości jego udziału w gruntach wspólnych lub gruntach innych włączonych do
podziału w myśl §. 4. Wynagrodzenie to
ma być ustanowione albo za wspólną zgodą,
albo też na podstawie opinii znawców z za-
strzeżeniem możliwego uzupełniającego wy-
nagrodzenia w gotówce z tytułu nieznac-
nych różnic lub zmniejszenia się obszaru
gruntu, wskutek zaprowadzenia urządzeń
gospodarczych, lub wykupna wzajemnych
świadczeń

W tym samym stosunku, jeżeli szcze-
gólne okoliczności innego podziału nie uza-
sadniają, ma uczestnik prawo do
wynagrodzenia z ogólnej wartości innego mająt-
ku ruchomego lub nieruchomego w myśl
§. 6. do podziału włączonego.

§. 22.

W razie regulacji ma każdy uczestnik w miarę wyników dochodzenia prawo
żądać takiego stosunkowego udziału w ogólnym
pożytku, jaki pod względem rodzaju i roz-
miarów odpowiada stosunkowi dotycheza-
sowego jego prawa do praw innych uczestni-
ków. Jeżeli zaś regulacja zasadza się na okre-
szeniu poszczególnych praw użytkowania,
uczestnik może się domagać, aby mu do-
tychczasowe jego prawo w niczem uszczu-
plone nie zostało. W obydwóch wypadkach
zastrzega się możność wyrównania w go-
tówce nieznaczących różnic tudzież możność
wprowadzenia takich ograniczeń, jakie albo
wynikają koniecznie z odpowiedniej regu-
lacji wykonywania poszczególnych praw
albo też wypływają ze stosunkowego uszczu-
plenia wszystkich lub niektórych pożytków

Jeżeliby w tym ostatnim celu pewne
pożytki musiały być tak zmniejszone, albo
uchylone, iż przez to mieliby poszczególni
uczestnicy ponieść dotkliwie straty, ma im
być przyznanem odszkodowanie, obciąża-
jące ogół uczestników a to albo przez przy-
znanie lub rozszerzenie innych pożytków,
albo przez wynagrodzenie w gotówce, sto-
sownie do stanu rzeczy i życzeń interes-
owanych uczestników.

§. 23.

Osoby, którym służy prawo żądania
wzajemnych świadczeń, mianowicie peryo-
dycznych danin, które im za używanie
wspólnych gruntów albo części tychże mają
uiszczać wszyscy lub niektórzy uczestnicy
(§. 1. ust. 2. ust. państw.) mogą żądać
w razie podziału, wynagrodzenia w gotówce
lub ekwiwalentu w ziemi, według tego,
który sposób wykupna władze za stosowniej-
szy uznają, zaś w razie regulacji, aby od-
nośne stosunki zostały urządzone w spo-
sób obydwu stronom odpowiadający.

Ci interesowani, chociażby sami nie
byli uczestnikami, mogą o tyle brać udział
w rozprawach nad podziałem lub regula-
cją, o ile to do uzasadnienia ich roszczeń
i powyżej wspomnianych praw jest potrze-
bnem.

§. 24.

Zresztą przy oznaczeniu odpowiedniej
wartości udziałów w myśl ustępu 1. §. 21.,
przy oznaczeniu i przyznaniu odpowiednich
wynagrodzeń, przy regulacji praw użytkow-
wania w myśl §. 22, niemniej przy uwzględ-
nieniu wzajemnych świadczeń podług §. 23,
mają być stosowane przepisy o postępo-
waniu w sprawach podziału i regulacji (III
rozdział) tudzież wskazówki w dotyczących
rozporządzeniach zawarte.

§. 25.

Trzecie osoby, które mają hipotecznie
zapisane prawo, bądź to na gruncie ule-

gającym podziałowi lub regulacyi, bądź też na cudzem prawie użytkowania, ciężącym na tym gruncie, albo też na gruncie, z którego posiadaniem połączone jest prawo użytkowania, mogą wprawdzie celem strzeżenia tego prawa brać udział w postępowaniu tyczącem się podziału, lub regulacyi, ale nie mogą przez sprzeciwienie się przeszkodzić podziałowi lub regulacyi.

Osoby te nie mają też być przesłuchiwane, przy dokonywaniu wpisów hipotecznych na zasadzie takiego podziału lub regulacyi (§. 4. ust. państw.).

Komisarz miejscowy winien pośrednio interesowanych zawiadamiać do rozprawy, jeżeli to zdaje się być potrzebnem do wyjaśnienia stosunków lub utorowania ugody, atoli przybyć oni mogą do rozprawy także bez urzędowego wezwania.

Władze winny baczyć na to ciągle a w szczególności przy potwierdzeniu planu podziału lub regulacyi, aby przez podział lub regulacyę nie zostały uszczuplone prawa pośrednio interesowanych.

§. 26.

Prawa trzecich osób, które są hipotecznie zapisane, na gruncie ulegającym podziałowi, przeniesione będą na działki z tego gruntu utworzone. Wyłączają się od tego i odpadają bez prawa do odszkodowania tylko służebności gruntowe (§. 474 u. c.), które wskutek podziału lub połączonego z nim nawodnienia, osuszenia lub założenia drogi staną się zbyt ciężkimi dla gruntu panującego.

Prawa trzecich osób, które są hipotecznie zapisane tylko na cudzem prawie użytkowania gruntu podzielonego, przeniesione będą na te grunta zamienione, które wchodzi w miejsce uchylonego prawa użytkowania.

Odszkodowania te zastępują miejsce uchylonego prawa użytkowania także co do praw hipotecznie zapisanych na tym gruncie, z którego posiadaniem takie prawo

użytkowania było połączone (§. 5. ust. państw.).

§. 27.

Liczebnie oznaczone wierzytelności, które są hipotecznie zabezpieczone na gruncie podzielonym, pozostaną zabezpieczone wyłącznie na tym udziale, który przy podziale dostanie się gminie, części gminy lub wspólności gospodarczej, o ile wierzytelności takie znajdują zupełne pokrycie w pierwszych dwóch trzecich częściach wartości tego udziału gruntu oznaczonej podług czystego dochodu katastralnego, wziętego dwadzieścia razy.

Jeżeli tak nie jest, natenczas niepokrytą pozostałość takiej wierzytelności, a jeżeli żaden udział gruntu podzielonego nie został przekazany gminie, części gminy lub wspólności gospodarczej, całą wierzytelność spłacić muszą niezwłocznie wierzycielowi wszyscy uczestnicy w stosunku do swoich praw udziałowych, wziętych za podstawę podziału. Wierzyciel nie może w przypadku takim odmówić przyjęcia zapłaty, chociażby nawet wierzytelność jego nie była jeszcze płatną.

Jeżeli wierzytelność zabezpieczona hipotecznie na gruncie podzielonym, nie opiewa na kwotę oznaczoną liczebnie, władza usiłować winna nakłonić strony do zawarcia umowy mającej na celu oznaczenie takiej kwoty i podług tego, czy umowa taka przyjdzie do skutku lub nie, albo zastosować postanowienia niniejszego paragrafu, albo przekazać wierzytelność w formie hipoteki łącznej na wszelkie wynagrodzenia z gruntu podzielonego przyznane.

Do wierzytelności hipotecznie zabezpieczonych na rzecz zakładów, które stosownie do swoich statutów uprawnione są do udzielenia pożyczek, tylko pod warunkiem większego bezpieczeństwa, postanowienia powyższe stosować należy tylko o tyle, o ileby to nie uszczuplało większego bezpieczeństwa, statutami tychże zakładów przepisanego (§. 6. ust. państw.).

§ 28.

Zeznane w toku postępowania podziałowego lub regulacyjnego oświadczenia (deklaracye), jakoteż zawarte ugody nie wymagają ani przyzwolenia ze strony trzecich osób, ani też nie podlegają zatwierdzeniu władz administracyjnych lub opiekuńczych, wyjąwszy zastrzeżone ustawą niniejszą zatwierdzenie ze strony Wydziału powiatowego lub krajowego.

Atoli zamiast zatwierdzenia władzy opiekuńczej potrzebne jest zatwierdzenie Komisji krajowej lub ministerjalnej (§. 7. ust. państw.).

Jeżeli gminy bez własnego statutu, części gminy albo zakłady takich gmin uczestniczą w postępowaniu podziałowym lub regulacyjnym jako bezpośrednio interesowane strony, to po wdrożeniu postępowania (§. 60.) Wydział powiatowy winien ustanowić dla nich zastępcę (względnie zastępców). Zastępca upoważniony jest do zawierania w imieniu gminy, części gminy lub zakładu gminnego układów i ugód, w których one mają mieć udział, jednak z zastrzeżeniem przepisanego w pierwszym ustępie tego paragrafu zawierzenia.

§ 29.

Stan prawny, wytworzony w toku postępowania podziałowego lub regulacyjnego czy to skutkiem rozstrzygnięcia lub zarządzenia władzy, czy też skutkiem deklaracji interesowanych, zeznanej przed władzą w celu przeprowadzenia podziału lub regulacji, obowiązuje przy zaszłej zmianie posiadania także i następców prawnych nawet wtedy, jeśli posiadanie to na podstawie licytacyi sądowej nabyli.

§ 30.

Złożone przed władzą w toku postępowania podziałowego i regulacyjnego, oświadczenia pisemne lub protokolarne, mogą być tylko wówczas odwołane, jeżeli według uznania komisji krajowej odwołanie to nie spowoduje przeszkody w pracach

podziałowych i regulacyjnych ze względu na stan, w jakim się w danej chwili znajdują.

§ 31.

Wskutek postępowania podziałowego i regulacyjnego, o tyle tylko zmienia się, lub wstrzymuje dotychczasowe wykonywanie praw, o ile władza w celu stosownego przejścia do nowego ukształtowania posiadania gruntowego wydała w tym kierunku tymczasowe zarządzenia.

Po za tem trwa dotychczasowe wykonywanie prawa bez zmiany i postępowanie podziałowe i regulacyjne nie wstrzymuje egzekucyi na mocy tytułów egzekucyjnych wymienionych w §. 1. ustawy z 27. maja 1896 N. 79. dpp. ani też egzekucyi dla zabezpieczenia.

ROZDZIAŁ CZWARTY.

Postępowanie w sprawach podziału i regulacji.

A. Postanowienia ogólne.

§ 32.

Wezwania do potrzebnych w toku postępowania urzędowych rozpraw z poszczególnymi uczestnikami lub grupami tychże mają zawierać:

1. przynajmniej ogólne oznaczenie przedmiotu rozprawy;

2. oznaczenie dokładne miejsca i czasu rozprawy;

3. oznaczenie miejsca i czasu, w którym odnoszące się do rozprawy akta, plany, wnioski i t. d. wyłożone są do przejrzania;

4. ewentualne zagrożenie kar pieniężnych na tych, którzy ani przy rozprawie osobiście lub przez pełnomocnika się nie jawią, ani pisemnego oświadczenia przed rozprawą lub też w toku tejże nie wniosą.

§. 33.

We wszystkich wypadkach, w których pisemne wezwanie lub inne zawiadomienie jest koniecznem, albo też według uznania komisarza miejscowego okazuje się potrzebnem, ma je tenże wydać i postarać się o doręczenie go jak najmniejszym kosztem albo bezpośrednio przez posłańców, albo przez pocztę lub też za pośrednictwem innych władz.

Do każdego doręczenia lub wezwania, wyjąwszy okólnika, przez adresata podpisać się mającego, będzie dołączony dowód lub arkusz doręczenia wypełniony, z wyjątkiem daty i podpisu.

Ci interesowani, którzy nie mieszkają w okręgu tego sądu powiatowego, w obrębie którego podział lub regulacja się odbywa, muszą na wezwanie komisarza miejscowego ustanowić do odbioru doręczeń pełnomocnika w granicach tegoż okręgu, w przeciwnym bowiem razie komisarz miejscowy sam go ustanowi.

§. 34.

Do rozpraw mają wezwani jawić się osobiście albo przez pełnomocników, dostarczyć żądanych wyjaśnień i przedłożyć potrzebne dokumenta.

Rozprawy przeprowadza się z reguły ustnie z dopuszczeniem prawnych i fachowych doradców.

§. 35.

Jeżeli strona jawi się po rozpoczęciu rozprawy — ma być dopuszczoną do dalszej rozprawy.

W wypadkach, w których dalszy ciąg rozprawy nie odbywa się bezpośrednio po dniu do rozprawy wyznaczonym lecz nowy termin się wyznacza do dalszego prowadzenia rozprawy, strona nie będąca obecną przy poprzedniej rozprawie musi być zawiadomioną o tym dalszym terminie i otrzymać wezwanie do tej nowej rozprawy.

Jeżeli strona jawi się wskutek tego

wezwania, ma być przesłuchaną także i co do spraw, podczas jej nieobecności przeprowadzonych, musi jednak ponosić ewentualne koszty swoją nieobecnością spowodowane.

§. 36.

Zastępstwo przy rozprawach sprawują:

1. za małoletnich, kurandów i krydatoryuszów: ojcowie, opiekunowie, kuratorowie i zarządcy mas konkursowych;

2. za zgromadzenia duchowne (kongregacye i zakony) przełożony konwentu i jego zastępca;

3. za majątek kościelny: przełożony kościoła, za beneficjara kościelne — użytkowcy;

4. za fundacye kościelne: tychże zwyczajny zarządca;

5. za gminy, części gmin i gminne zakłady, zastępca ustanowiony dla nich przez Wydział powiatowy (§. 28. ustęp 3.):

6. za kraj i gminy w wypadkach nieobjętych punktem 5. tego paragrafu, za niewymienione pod 1—5 osoby prawne, korporacye, spółki i stowarzyszenia: te osoby, które według istniejących ustawowych albo statutowych przepisów powołane są do zastępowania ich na zewnątrz;

7. dobra państwowe i funduszowe, oraz fundacye pozostające pod zarządem państwa, zastępuje przełożony tej władzy, której w kraju przysłużyła zwierzchni nadzór nad niemi.

Osoby do zastępowania przy rozprawach uprawnione mogą dać się zastąpić przez pełnomocników, jeżeli jednak same przy podziale i regulacji dotyczącej ich prywatnego majątku są interesowane, mają ich zastąpić ich zastępcy, albo tychże pełnomocnicy.

§. 37.

Jeżeli ten, którego praw podział lub regulacja dotyczą, nie może być wysledzo-

nym, albo jeżeli miejsce jego pobytu nie jest wiadomem, a nie pozostawił pełnomocnika, natenczas komisarz miejscowy postara się u sądu w myśl §. 276 ust. cyw. o ustanowienie dlań kuratora.

§. 38.

Jeżeli realność, z której posiadaniem połączonym jest udział we wspólnych gruntach, prawo użytkowania lub zarządu w myśl tej ustawy, albo wreszcie roszczenie według §. 23, jest współwłasnością kilku osób, natenczas współwłaściciele mają razem tylko jeden głos, a za głos wszystkich uważa się to, za czem oświadczy się większość obliczona podług wielkości udziałów poszczególnych współwłaścicieli.

Jeżeli stosunek udziałów współwłaścicieli jest niepewny lub sporny, natenczas, o ileby wszyscy współwłaściciele jednemu lub kilku z pomiędzy siebie nie przyznali więcej, niż równego udziału lub o ileby jeden lub kilku z nich nie chciało przystać na mniej, niż równy udział, przyjęte należy, iż wszyscy uczestnicy są równouprawnieni. W razie równości głosów współwłaścicieli, to zdanie przyjęte będzie za głos wszystkich, które dla podziału lub regulacji jest korzystniejsze.

Jeżeli własność takiej realności (ustęp 1.) jest podzieloną między właściciela zwierzchniego, a właściciela użytkowego (§. 357, u. c.) głos w sprawie zastępstwa realności służy tylko właścicielowi użytkowemu. Jeżeli własność takiej realności jest sporną, prawo głosowania ma posiadacz. Gdy zaś posiadanie jest spornem, natenczas strony spór wiodące wyznaczają wspólnie głosującego, a gdyby tego nie uczyniły, ustanowi go Komisya krajowa, bądźto na prośbę jednego uczestnika, bądź wskutek relacji komisarza miejscowego.

§. 39.

Interesowani, mający wspólny interes, mogą do rozpraw dotyczących tychże wspólnych interesów wyznaczyć wspólnych peł-

nomocników. Komisarz miejscowy ma jednak prawo w wypadkach, w których to dla zawarowania praw, lub dla dobra rozprawy uzna za stosowne, wezwać mocodawców samych do osobistego jawienia się.

Do odbioru doręczeń muszą jednak w wspólnym interesie współdziałające strony na wezwanie komisarza miejscowego wymienić wspólnego pełnomocnika, w przeciwnym razie tenże ustanowionym zostanie przez komisarza miejscowego.

§. 40.

Pełnomocnicy muszą wykazać się pisemnem pełnomocnictwem swego mocodawcy. Tylko mąż uważanym będzie nawet i bez pełnomocnictwa za pełnomocnika swej żony, wyjąwszy, jeśli nie żyje z żoną, albo sam nie jest własnowolny, lub gdyby to domniemane umocowanie wyraźnie zostało odwołanem przed komisarzem miejscowym.

Pełnomocnictwa mogą być także udzielone protokolarnie przed komisarzem miejscowym lub przed sądem. Pełnomocnictwa muszą opiewać na przeprowadzenie w ogólności podziału i regulacji w myśl tej ustawy, albo też w szczególności pewnego podziału lub pewnej regulacji, muszą zawierać upoważnienie do składania prawomocnych oświadczeń; zawierania ugód, wyboru sędziów polubownych i zrzekania się bez wynagrodzenia swoich praw — a nie mogą zawierać żadnych ograniczeń, lub zastrzeżeń co do zatwierdzenia ze strony mocodawcy, w przeciwnym bowiem razie nie zostanie pełnomocnik za takiego uznanym ani do rozprawy dopuszczonym.

§. 41.

Do przedsięwziąć się mających wizyj lokalnych komisarz miejscowy ma obowiązek zawezwać znawców a w razie potrzeby także i strony.

Znawcom należy dla ich informacji zezwolić na przeglądnięcie dotychczasowych aktów rozprawy i dokumentów dowodowych:

mogą oni także przed komisarzem miejscowym postawić wniosek na uzupełnienie sprawy przez dostarczenie brakujących jeszcze dowodów, lub przez przesłuchanie świadków, lub stron samych.

Strony obecne przy przesłuchaniu znawców uprawnione są wnosić postawienie pytań celem gruntownego ocenienia sprawy i obowiązane są dostarczyć znawcom żądanych wyjaśnień i wskazówek.

§. 42.

Z przeprowadzonych rozpraw, dochodzeń i zawartych ugód, mają być spisane i stronom odczytane protokoły, które wolno stronom przejrzeć. Protokoły muszą być podpisane przez prowadzącego rozprawę lub dochodzenie i przez strony, a w razie gdyby do pisania był użyty osobny protokół, także i przez tegoż. Jeśli strona nie umie się podpisać, natenczas imię i nazwisko jej położy na protokole protokolant, a w braku tegoż prowadzący rozprawę.

Odmówienie podpisu, jak i powód odmowy uwidocznią się w protokole. Odmowa ta nie czyni rozprawy nieważną, jeżeli przy spisywaniu protokołu stosowano się do istniejących przepisów.

Ugody dotyczące szczególnego interesu osoby odmawiającej podpisu, mają być uznane jako niezawarte.

Z wyjątkiem wypadku powyższego co do ugód, wydalenie się strony przed zakończeniem protokołu nie czyni protokołu nieważnym.

§. 43.

W sprawach, które w myśl 2. ustępu §. 10. należą do zwyczajnego sędziego, ale przed niego jeszcze nie zostały wytoczone, ma komisarz miejscowy obowiązek starać się o doprowadzenie ugody do skutku.

§. 44.

Komisarz miejscowy rozstrzyga w pierwszej instancji we wszystkich sprawach, któ-

re nie są zastrzeżone wyraźnie orzecznictwu władz wyższych, bądź jako sprawy sporne w myśl §. 12., bądź wskutek innych postanowień ustawy.

Jeżeli po przeprowadzonej rozprawie przedmiot dokładnie został wyjaśniony, mogą być rozstrzygnięcia komisarzy miejscowych stronom interesowanym, obecnym zaraz przy rozprawie ustnie ogłoszone, co w protokole stwierdzić należy. Na żądanie należy w ciągu dni trzech po ogłoszeniu rozstrzygnięcia doręczyć pisemne orzeczenie wraz z powodami. Stronom nieobecnym przy rozprawie ma komisarz miejscowy w każdym razie wydać orzeczenie na piśmie.

§. 45.

Przeciw orzeczeniom komisarza miejscowego można wnieść odwołanie do Komisji krajowej, która rozstrzyga ostatecznie.

Przeciw orzeczeniom wydanym przez Komisję krajową w pierwszej instancji, służy prawo odwołania się do Komisji ministeryjalnej.

Odwołania muszą być wniesione w terminie oznaczonym wyraźnie w orzeczeniu pierwszej instancji na ręce komisarza miejscowego pisemnie, albo do protokołu.

Termin ten wynosi 14 dni, wyjąwszy wypadki, w których ustawa inaczej postanawia.

Odwołania przeciw orzeczeniom, które Komisya krajowa w sporach między stronami wydała jako władza I instancji, mają być wniesione w dwóch egzemplarzach, z których jeden doręcza się stronie przeciwnej dla ewentualnego wniesienia obrony w terminie 14-dniowym.

§. 46.

Odwołania przeciw takim zarządzeniom lub orzeczeniom komisarza miejscowego lub Komisji krajowej, których natychmiastowe wykonanie koniecznem jest dla prawidłowego toku podziału lub regulacji i których

wykonanie według zachodzących w poszczególnym wypadku okoliczności, bez narażenia strony interesowanej na szkodę może mieć miejsce — nie mają mocy wstrzymującej. Jednakże stan rzeczy, stworzony za czepionem zarządzeniem lub orzeczeniem, może być dodatkowo sprostowany w odpowiedni sposób, jeżeli się to koniecznym okaże wskutek wyższego rozstrzygnięcia.

§. 47.

Władze uprawnione są każdego czasu, jeżeli prawdziwość lub dokładność opinii rzeczoznawców wydaje się im wątpliwą, spowodować wydanie opinii przez innych rzeczoznawców lub też zarządzić jakiegokolwiek inne dochodzenie, mające na celu uzupełnienie, lub sprostowanie dochodzenia.

§. 48.

Wniosek o przywrócenie do poprzedniego stanu, ma być z reguły połączonym z odwołaniem.

Jest on dopuszczalnym tylko w tych wypadkach, w których dopuszczalnym jest także wniosek w postępowaniu sądowym w cywilnych sprawach spornych.

Co do dopuszczalności, orzeka w pierwszej instancji Komisya krajowa.

§. 49.

Jeżeli Komisya krajowa, lub ministerjalna w skutek odwołania, lub z mocy nadzoru urzędowego spostrzeże, że przy instruowaniu sprawy zaszyły istotne braki, że pominięte zostały widocznie ważne okoliczności, lub że ustawa została naruszona w taki sposób, iż to może mieć wpływ na wynik całego podziału lub regulacji, albo, iż przez to poszczególni interesowani zostali w swych prawach pokrzywdzeni — natenczas zarządzić ma nową rozprawę lub dochodzenie i może poruczyć przeprowadzenie ich nawet innemu komisarzowi miejscowemu.

B. Przygotowanie planu podziału lub regulacji.

§. 50.

Ogólny (generalny) podział wspólnych gruntów, t. j. podział tychże:

1. Pomędzy byłymi zwierzchnościami z jedną a gminami lub byłymi poddanymi z drugiej strony,

2. pomiędzy obszarami dworskimi a gminami lub częściami gminy, albo pomiędzy gminami a częściami gmin, —

3. pomiędzy obszarem dworskim, gminą lub częścią gminy z jednej, a wspólnością gospodarczą z drugiej strony;

4. między dwoma lub kilkoma wspólnościami gospodarczymi; ma nastąpić w skutek żądania (prowokacyi) którejkolwiek z powyżej wymienionych stron, między którymi ma się odbyć podział.

Jeżeli prowokacya wychodzi ze strony dawnych poddanych, części gminy lub jakiej wspólności, gospodarczej musi z reguły pochodzić przynajmniej od połowy wszystkich dawnych poddanych, uprawnionych do wspólnego użytkowania, względnie przynajmniej od połowy członków części gminy lub wspólności gospodarczej. Jeżeli jednak chodzi o dobro gminne, musi prowokacya wychodzić przynajmniej od $\frac{2}{3}$ uprawnionych do wspólnego użytku.

Jeżeli wielkość udziałów poszczególnych bezpośrednio interesowanych jest uwidocznioną w księdze gruntowej, wystarczy, jeżeli prowokacya pochodzi od jednej trzeciej części tychże i jeżeli udziały tych prowokantów wynoszą więcej, aniżeli połowę wszystkich udziałów.

Prowokacya ze strony gminy lub części gminy ma się opierać na uchwale Rady gminnej potwierdzonej przez Wydział powiatowy, względnie, w razie odwołania przez Wydział krajowy. Takie zatwierdzenie prowokacyi potrzebnem jest także wtedy,

kiedy chodzi o prowokację odnoszącą się do dobra gminnego a wychodzącą od uprawnionych do wspólnego użytku

Prowokacja może być także wniesioną z urzędu przez Wydział krajowy.

§. 51.

Szczegółowy (specyalny) podział wspólnych gruntów, to jest dalszy podział wspólnego udziału otrzymanego przy podziale ogólnym (generalnym), albo też w ogólności podział gruntu wspólnie używanego pomiędzy:

1. dawnych poddanych,
2. członków wspólności gospodarczej,
3. współuprawnionych do użytkowania gruntów kolejno użytkowanych,

ma nastąpić, pominąwszy wypadki objęte ostatnim ustępem tego §-fu wskutek prowokacji spowodowanej przynajmniej przez połowę do wspólnego użytkowania uprawnionych.

Jeżeli jednak wielkość udziałów poszczególnych bezpośrednio interesowanych, jest uwidocznioną w księdze gruntowej, wystarczy, jeżeli prowokacja pochodzi od jednej trzeciej części tychże i jeżeli udziały tych prowokantów wynoszą więcej aniżeli połowę wszystkich udziałów.

§. 52.

Prowokacja do podziału ogólnego nie zawiera w sobie prowokacji do podziału szczegółowego, ten ostatni musi być wyraźnie prowokowany.

Wynagrodzenie i wyłączenie jednego lub więcej współuprawnionych z zachowaniem wspólności między resztą współuprawnionych, nie może być według tej ustawy prowokowane, a chcący osiągnąć taki rozdział wspólności, muszą tego dochodzić w drodze zwyczajnego prawa w miarę przepisów XVI. rozdz. II. cz. pow. ust. cyw., o ile te w danym wypadku znajdują zastosowanie.

§. 53.

Co do wspólnych lasów, może prowokowany podział ogólny lub szczegółowy wtędy tylko nastąpić, jeżeli przez to kultura i odpowiednie zagospodarowanie poszczególnych części lasu nie zostanie na szkodę narażone.

§. 54.

Przewidziana w §. 66. ustawy gminnej z 13. sierpnia 1866, Nr. 19, Dz. ust. kraj. i §. 67 ust. z 3. lipca 1896 Nr. 51, wreszcie w §. 72 ust. z dnia 13. marca 1889 Nr. 24, Dz. ust. kraj., osobna uchwała Sejmu krajowego, co do podziału dobra gminnego pozostaje i nadal w swej mocy. Należy jej zasięgnąć bezpośrednio po wniesieniu prowokacji.

§. 55.

Regulacja praw użytkowania i zarządu wspólnych gruntów nastąpi z urzędu:

1. jeżeli co do gruntów lasowych ze względów leśno-gospodarczych, lub leśnopolicyjnych, lub co do innych gruntów, ze względu na zagrożone interesa publiczne w skutek nieuregulowanego użytkowania lub zarządu przez polityczną władzę krajową za konieczną uznaną zostanie — albo:

2. przy podziałach ogólnych, o ile dalszy podział szczegółowy nie ma miejsca.

§. 56.

Oprócz wypadków w §. 55. wyszczególnionych ma regulacja nastąpić tylko wskutek prowokacji.

Przy wniesieniu tej prowokacji mają być zastosowane w sposób odpowiedni postanowienia §. 50. i 51. z tym jedynie wyjątkiem, że wymagane w drugim i w czwartym ustępie §. 50. szczegółowe warunki dla podziału dobra gminnego nie odnoszą się do regulacji.

§. 57.

Wskutek wniesionej prowokacji podziału lub regulacji — albo zarządzenia tej

ostatniej z rządu przez polityczną władzę krajową (§. 55. L. 1.) ma Komisya krajowa ustanowić komisarza miejscowego, który powinien przedewszystkiem przygotować i ułożyć plan podziału lub regulacyi.

Plan podziału musi zawierać oszacowanie gruntów i praw, które mają być przy wynagrodzeniu albo odszkodowaniu uwzględnione, oznaczenie wysokości odpowiedniego wynagrodzenia i wyszczególnienie wspólnych urządzeń (§. 8.) za niezbędne uznanych.

Plan regulacyjny zawierać musi oznaczenie trwałej wydajności wspólnego gruntu odnośnie do poszczególnych sposobów użytkowania, oznaczenie uregulować się mających praw i przyszłego ich wykonywania w myśl §. 7., oznaczenie ewentualnych wynagrodzeń w gotówce, odszkodowań wymienionych w ostatnim ustępie §. 22. i wspólnych urządzeń (§. 8.) za konieczne uznanych w końcu ewentualne zarządzenia co do przyszłego zarządu wspólnych gruntów (statut zarządu).

Postanowienia publiczno prawnej natury nie mogą być objęte planem podziału, względnie regulacyi z wyjątkiem, jeśli dotyczą takich stosunków kultury krajowej, które przy sposobności podziału lub regulacyi mają być uporządkowane. Nie mogą przeto być wydane i do planu wciągnięte postanowienia, które się tyczą zaopatrzenia ubogich, kwaterunku i innych podobnych publicznych ciężarów.

§. 58.

Bliższe postanowienia co do formy i instruowania prowokacyi, oraz co do sposobu jej wniesienia, co do warunków, pod którymi już z góry dozwolonom być może wyłączenie od prowokacyi pewnych poszczególnych parcel wspólnej własności gruntowej, jakoteż co do urzędowych dochodzeń w celu badania samej prowokacyi, wydane zostaną w drodze rozporządzenia.

§. 59.

Jeżeli się okaże, że prowokacya wniesioną została przez mniejszą liczbę upra-

wnionych, aniżeli jest to wymagane, w myśl §. 50., względnie 51. i 56., natenczas obowiązuje ona tych, którzy ją wniesli — przez rok, licząc od dnia wniesienia, a to na ten wypadek, gdyby w ciągu tego czasu przez przystąpienie innych potrzebna liczba osiągnięta została.

§. 60.

Dzień, w którym komisarz miejscowy rozpocząć ma czynność urzędową, podać należy do wiadomości Wydziału krajowego i Wydziału powiatowego i ogłosić w urzędowej gazecie krajowej, oraz w gminach tego obszaru, na który jego czynność urzędowa ma się rozciągać, z tą uwagą, że poczynawszy od tego dnia nabywają mocy postanowienia ustawy niniejszej co do właściwości władz, dalej co do pośrednio i bezpośrednio interesowanych, jakoteż co do złożycy się przez nich mających deklaracyj, lub zawrzeć się mających ugód, nakoniec co do zobowiązania następców prawnych do uznania stanu prawnego, wytworzonego celem wykonania podziału i regulacyi.

§. 61.

Komisarz miejscowy kieruje dochodzeniami i rozprawą. Jest on odpowiedzialnym za prawidłowe przeprowadzenie postępowania.

Przy podziale i o ile tego potrzeba wymaga, także i przy regulacyi współdziałają przy komisarzu miejscowym w miarę postanowień tejże ustawy i odnośnych rozporządzeń.

1. Delegat Wydziału krajowego.

2. Personal techniczny potrzebny do prac geometrycznych (§. 63).

3. Potrzebne ponadto pomocnicze siły techniczne, oraz rzeczoznawcy.

§. 62.

Wydział krajowy zamianuje swojego delegata do takich podziałów lub regulacyi, w których bezpośrednio jest interesowaną gmina albo część gminy lub zakład

gminny. Komisarz miejscowy jest obowiązany wzywać tego delegata do uczestniczenia we wszystkich rozprawach, które mają wpływ na oznaczenie i uwzględnienie praw i interesów gminy, części gminy lub zakładu gminnego.

Delegatowi temu służy także prawo stawiania przed komisarzem miejscowym wniosków na przeprowadzenie takich dochodzeń, rozpraw, lub wydanie zarządzeń, które ze względu na zawarowanie interesów gminy, lub części gminy, lub zakładu gminnego uzna za konieczne lub pożądane. Delegat ów nie może jednak wskutek nieprzychylenia się komisarza miejscowego do jego żądań, wnosić odwołania, lecz ma w tym względzie zwrócić się do Wydziału krajowego, któremu wolno przedstawić odnośną sprawę Komisji krajowej w celu wydania takich zarządzeń, jakie komisya ta z mocy służącego jej nadzoru z urzędu (§ 49.) uzna za stosowne.

§. 63.

Personal techniczny potrzebny do prac geometrycznych ustanowi Wydział krajowy na koszt kraju i odda go do dyspozycyi przewodniczącego Komisji krajowej.

Bliższe szczegóły co do urządzenia służby technicznej i co do sposobu opędzania odnośnych kosztów określi rozporządzenie, które Namiestnik wyda na podstawie porozumienia z Wydziałem krajowym.

Z ustanowieniem geometry, jeżeli tego szczególne okoliczności nie wymagają, można się wstrzymać aż do czasu rozprawy określonego w §. 83. tej ustawy, a tymczasem potrzebne daty geometryczne mają być wyjęte z operatów katastralnych.

§. 64.

Osoby fachowe, potrzebne do innych prac technicznych, jak przedewszystkiem techników melioracyjnych i leśnych, dozorców melioracyjnych, jako też znawców do szacowania i ludzi do wskazywania granic,

powołuje komisarz miejscowy z grona osób w swym zawodzie doświadczonych, względnie z biegiem granic dokładnie obznajomionych, a to z wyjątkiem nagłych wypadków, po wysłuchaniu uczestników. Komisarz miejscowy ma ich zaprzysiądz na sumienne wykonywania poruczonych im czynności, jeżeli nie są stałymi znawcami sądowymi.

§. 65.

Przy rozpoczęciu prac wstępnych należy na polecenie komisarza miejscowego obejść granice wspólnych gruntów w towarzystwie osób znających dokładnie granice i gdzie tego zajdzie potrzeba, dokładnie je odznaczyć. Do tej czynności należy zawiadamiać sąsiednich właścicieli gruntów, a jeżeli granice obszaru są zarazem granicami gminy lub obszaru dworskiego, także i zastępców gminy sąsiedniej lub obszaru dworskiego, a w każdym razie wiadomych uczestników.

Z tej czynności należy spisać protokół i jeżeli przy tej sposobności wyjdą na jaw spory między uczestnikami co do własności lub posiadania, postara się komisarz miejscowy o jak najrychlejsze dochodzenia w tych sporach; zaś co do sporów z innymi osobami postąpi stosownie do §. 43.

§. 66.

Równocześnie winien komisarz miejscowy przystąpić z urzędu do możliwie zupełnego i dokładnego zestawienia wszystkich osób bezpośrednio interesowanych w podziale lub regulacyi, a to przez przesłuchanie naczelników gmin, położonych obszarów dworskich, oraz za pomocą innych stosownych dochodzeń.

Zestawiona na podstawie tych dochodzeń przez komisarza miejscowego lista bezpośrednio interesowanych ma być wyłożoną do przejrzania przez dni 14 na odpowiednim miejscu tego okręgu, w którym podział lub regulacya się odbywa. Miejsce i czas wyłożenia należy obwieścić przynaj-

mniej trzy dni naprzód w gminach wspomnianego okręgu, jakoteż i w tych gminach, w których prawdopodobnie interesowani znajdowaćby się mogli — z tą uwagą, że wolno każdemu w przeciągu czasu do wyłożenia listy wyznaczonego i jeszcze w dalszych ośmiu dniach wniesić u komisarza miejscowego zarzuty przeciw prawdziwości i dokładności listy. Zarzuty te rozstrzygnie Komisya krajowa, a w razie odwołania Komisya ministerjalna.

Za zezwoleniem Komisji krajowej można od wyłożenia listy i odpowiedniego ogłoszenia jako oddzielnego aktu rozprawy odstąpić i połączyć to z wyłożeniem wymienionego w §. 76. rejestru praw udziałowych.

Przy takich podziałach i regulacjach, w których bezpośrednio interesowaną jest mniejsza liczba osób, a które nie dotyczą publicznych interesów, może być za przyzwoleniem Krajowej komisji całkiem zaniechanem postępowanie odnoszące się do listy bezpośrednio interesowanych, jeżeli nie zachodzi uzasadniona wątpliwość, iż liczba interesowanych nie została w zupełności wysledzoną i jeżeli prawa udziałowe są określone albo w księdze gruntowej, albo w drodze porozumienia.

§. 67.

Jeżeli Komisya krajowa w miarę zachodzących okoliczności w tem lub późniejszym stadyum postępowania uzna to za potrzebne, polecić winna komisarzowi miejscowemu ogłoszenie w urzędowej gazecie krajowej edyktu tej treści, że osoby nie będące dotychczas interesowanymi — jeżeli z jakichkolwiek prawnych powodów do wspólnego lub kolejnego prawa użytkowania wspólnych gruntów, będących przedmiotem podziału lub regulacji roszczą sobie prawo — mają odnośne żądania pod grozą utraty swych praw wniesić w przeciągu dni 90 do zwyczajnego sędziego, z powołaniem się na wspomniany edykt.

Sądy, przed które takie roszczenia

zostały wniesione, są obowiązane zawiadomić o tem komisarza miejscowego, a Komisya krajowa może, jeżeliby dalsze prowadzenie rozprawy podziałowej lub regulacyjnej przed ostatecznym rozstrzygnięciem tych pretensyj nie było wskazane, zarządzić czasowe zastanowienie tego postępowania.

§. 68.

W sprawie oznaczenia praw udziałowych poszczególnych uczestników winien komisarz miejscowy w każdym wypadku starać się o przyprowadzenie do skutku, ugody, a to o tyle, o ile przez to nie są narażone prawa osób trzecich.

Gdyby taka ugoda nie przyszła do skutku, natenczas o ile szczególne okoliczności nie uzasadniają innego stosunku, należeć się będzie gminie — za jej udział w gruntach podlegających podziałowi lub regulacji, których własność zapisana jest na nią w księdze hipotecznej (§. 20. l. 1.) lub co do których zachodzi wypadek przewidziany w §. 20. l. 4. — w razie podziału dziesiąta część w ziemi, w razie regulacji dziesiąta część uregulować się mającego wspólnego użytku (§§. 21. i 22.).

Prawa udziałowe innych uczestników występujących w myśl §. 20. l. 1—3 winny być w braku porozumienia stwierdzone na podstawie dokumentów, orzeczeń władz lub zbadanego prawnego stanu posiadania.

W braku tego rodzaju prawnych tytułów należy oznaczyć stosunek udziału według przeciętnego wyniku faktycznego wykonywania praw użytkowania z ostatnich lat dziesięciu przed rozpoczęciem czynności urzędowej komisarza miejscowego, przyczem jednak nie będą uwzględnione ani przekroczenia oczywiście niedozwolone ani też uszczuplenie lub całkowite odjęcie użytku, spowodowane przypadkiem lub samowładnie.

W braku podstaw do oznaczenia przeciętnej z tego dziesięcioletniego okresu, albo jeżeli prawo użytkowania nie miało być wykonywane corocznie, należy na podstawie orzeczenia znawców skreślić należną miarę

użytku w pierwszym wypadku z uwzględnieniem potrzeb domowych i gospodarczych, w drugim zaś według wszystkich miarodajnych okoliczności oznaczyć wysokość użytku roczną, względnie peryodyczną.

§. 69.

Celem ocenienia wspomnianych w poprzednim paragrafie niedozwolonych przekroczeń lub przypadkowych uszczupień użytkowania, należy, jeżeli szczególne stosunki prawne nie uzasadniają innej miary ocenienia, wychodzić z tej zasady, że użytkowania przechodzące zwykłą miarę potrzeb domowych i gospodarczych mają być uważane jako niedozwolone przekroczenia, a użytkowania niewykonywane z powodu zarazy, wojny, nieurodzaju lub innych nadzwyczajnych przyczyn, jako przypadkowe uszczuplenia. Potrzeby na dom i gospodarstwo należy wymierzyć:

1. co do paszy i ściółki według ilości bydła potrzebnej do własnego domowego gospodarstwa uczestnika, którą to ilość oznacza się, jeżeli na podstawie orzeczenia znawców więcej przyznać nie wypadnie na jedną krowę miejscowej rasy. Do tej liczby bydła należy doliczyć takiemu uczestnikowi, który posiada odpowiednie grunta do produkcji paszy zimowej taką ilość bydła, jaka paszą z tych gruntów uzyskaną może być przezimowaną, a to o tyle, o ile potrzebna dla tej ilości bydła pasza letnia nie mogła być dostarczana z innych gruntów, na których odnośny uczestnik posiada prawo paszenia lub koszenia trawy.

2. co do koszenia trawy również według ilości bydła, która wymieniona w punkcie 1. paszą może być przezimowaną, o ile pasza potrzebna do karmy przez lato musi być dostarczana ze wspólnych gruntów, a to z braku uprawnienia dotyczącego uczestnika do pasania na innych gruntach.

3. co do poboru trzciny i cięcia darni, o ile ona nie jest przeznaczona na nawóz, według ilości używanej zwykle w danej miejscowości i najodpowiedniejszej miary do oznaczenia tej ilości.

4. co do drzewa budowlanego w miarę potrzeby na utrzymanie domu mieszkalnego i budynków gospodarczych uczestnika wedle miejscowego sposobu budowania, a co do drzewa opałowego i torfu, według przeciętnej miejscowej potrzeby dla gospodarstwa jednej rodziny.

5. co do darni nawozowych według powierzchni roli, jaką każdy poszczególny uczestnik stosownie do istniejącego zwyczaju miejscowego tą darnią nawozi.

Do gruntów w ustępach 1., 2. i 5. wyszczególnionych, a przydatnych do produkcji zimowej paszy, względnie do gruntów nawożonych darnią, należy zaliczyć tylko takie, które już w czasie dziesięcioletniego w §. 68 określonego okresu należały do gospodarstwa dotyczącego uczestnika.

§. 70.

Prawa udziałowe uczestników należy szacować w wypadkach podziału zawsze równocześnie z ich oznaczeniem (§. 68), zaś w wypadkach regulacji tylko wtedy, gdy tego wymaga potrzeba. Również ma być przedsięwzięte oszacowanie samychże gruntów podziałowi ulegających, względnie ich poszczególnych części na podstawie ich wydatności, zaś przy regulacjach należy obliczyć trwałą wydatność wspólnego gruntu z uwzględnieniem poszczególnych sposobów jego użytkowania.

Oszacowanie gruntów podziałowi ulegających odbywa się przy zastosowaniu §§. 71 do 73, oszacowania innych w myśl §. 6 do podziału włączonych nieruchomości lub innego majątku, niemniej oszacowania praw udziałowych poszczególnych uczestników i obliczenia wydatności gruntu przy regulacji dokonywa komisarz miejscowy na podstawie opinii znawców.

Za zezwoleniem Komisji krajowej można o tyle odstąpić od osobnego szacowania praw udziałowych lub gruntów podziałowi ulegających, o ile w danym wypadku wystarcza do przedstawienia istotnej war-

tości porównawczej, podanie znanej okoliczności n. p. rozciągłości prawa udziałowego lub powierzchni gruntu.

§. 71.

Ustalenie wartości gruntu ulegającego podziałowi może nastąpić albo jednomyślnie, albo na podstawie opinii znawców. W pierwszym wypadku wymaga zgoda potwierdzenia komisarza miejscowego, w drugim zaś wypadku dokonywa tenże oszacowania na powyżej wyrażonej podstawie. W każdym razie ma on w myśl ogólnych przepisów (§. 25 ustęp 4), baczyć na to, aby prawa pośrednio interesowanych w niczem uszczuplone nie zostały.

Znawcy mają przy oddaniu swej opinii co do bonitacji t. j. oszacowania według pewnych klas szacunkowych, postępować w następujący sposób:

1. ustanowić szemat bonitacyjny t. j. skalę istniejących w okręgu podziałowym stopni wydajności gruntowej;

2. rozklasyfikować t. j. oznaczyć i miejscowo odgraniczyć te części obszaru podziałowego, które mają być zaliczone do jednej i tej samej klasy, względnie do poszczególnych klas szematu bonitacyjnego;

3. taryfować t. j. obliczyć czysty przychód każdej poszczególnej klasy szematu bonitacyjnego.

§. 72.

Przy bonitacji trzeba na to uważać, aby każdy grunt, względnie każda część gruntu oszacowana była w stosunku do takiego przychodu, jaki grunt ten ze względu na swą istotną, albo skutkiem trwałych wkładów uzyskaną jakość; na swoje położenie i stan, w jakim się w chwili oszacowania znajduje, może przynieść każdemu posiadaczowi w danej miejscowości przy należytem i stosunkom miejscowym odpowiadającym zagospodarowaniu. Grunty nie

będące dosyćczas w kulturze i przeznaczone do wykarczowania, kawałki gruntów lasowych, które nadają się do przemiany w grunta uprawne, szacuje się według ich przyszłej wartości jako grunt w kulturze będący i zalicza się do odpowiedniej klasy.

§. 73.

Następujące stosunki i przedmioty nie mają być uwzględnione przy oszacowaniu gruntu:

1. przemijający, niezwykle wysoki, albo z zaniedbania wynikły niski stan kultury i nawożenia;

2. niedostateczne wyzyskanie ostatniego znawożenia i kosztów uprawy wyłożonych w celu przysporzenia peryodycznie powtarzających się przychodów;

3. plantacye, znajdujące się na gruncie, mające przysporzyć szczególny przychód n. p. drzewa owocowe, plantacye łożyn i t. p.

4. drzewostany, przeznaczone na ścięcie bez różnicy, czy się nadają już do ścięcia lub nie;

5. poszczególne urządzenia gospodarcze znajdujące się na gruncie, a dające się łatwo bez znacznego zmniejszenia wartości gruntu oddzielić n. p. płoty.

Uwzględnienie tych stosunków i przedmiotów, nastąpi według §. 91.

§. 74.

Komisarz miejscowy ma również zbadać i oznaczyć prawa osób, biorących udział w podziale lub regulacji w myśl §. 23.

O ile chodzi o podział wspólnych gruntów, a przeto o wykupno, tych praw, ma komisarz miejscowy przeprowadzić oszacowanie tych praw na podstawie opinii znawców, biorąc za podstawę oszacowania dwudziestokrotną kwotę czystej wartości rocznych danin, lub świadczeń.

Przy tem dochodzeniu i oszacowaniu mają być wzięte za podstawę, w braku specjalnych tytułów prawnych stosunki faktyczne z ostatnich 10 lat, poprzedzających urzędową działalność komisarza miejscowego. Jeżeli z tego 10-letniego okresu brakowało dostatecznych dowodów, albo jeżeli odnośne świadczenie nie każdego roku miało być dopełnione, ustanowi się rozmiary i wartość tych praw na innych odpowiednich podstawach na zasadzie opinii znawców. Ten sam sposób postępowania zastosować należy także we wszystkich tych wypadkach, w których z prawa pobierania opłaty za uczestnictwo w pożytkach z dobra gminnego w okresie powyżej oznaczonym, albo wcale nie korzystano, albo też pobierano jedynie niestosunkowo małą opłatę.

Prawnie nieusprawiedliwione uszczuplenie, albo całkowite odjęcie tych pożytków i świadczeń nie będzie uwzględnione.

§. 75.

Wierzytelności określonych w §. 27, nie uwzględnia się przy oszacowaniu gruntów wskazanem w §. 70.

Wierzytelności takie należy jednak pod względem ich powstania i istnienia wyjaśnić, a jeżeli się okaże, że taka ubezpieczona wierzytelność nie opiewa na pewną liczbę nie oznaczoną kwotę, należy zarządzić, co trzeba w celu doprowadzenia do porozumienia wskazanego w §. 27. Niemniej też ze względu na to, w jaki sposób taka wierzytelność powstała i w jaki sposób kwota z niej uzyskana była użyta, zbadać należy, na czyją korzyść względnie na czyją niekorzyść należy zapisać przewidziane w §. 27 przyszłe zabezpieczenie całej wierzytelności na części gruntów wspólnych, względnie przewidziany tamże obowiązek zapłaty ze strony wszystkich uczestników, lub łączną odpowiedzialność wszystkich wynagrodzeń i w jakim przeto pozostają do siebie stosunku wszystkie po myśli §§. 70 i 74 wysłędzone prawa bezpośrednio interesowanych.

§. 76.

Prawa udziałowe poszczególnych uczestników i osób w myśl §. 23. interesowanych wraz z oszacowaniem ich wartości, następuje wzajemny stosunek tych praw i ich wartości ze względu na przepis §. 78, na koniec oznaczenie wartości gruntów podziałowi ulegających jako też daty co do trwałej wydadności wspólnego gruntu z uwzględnieniem poszczególnych uregulowaniu ulegających sposobów jego użytkowania, ma komisarz miejscowy na podstawie przeprowadzonych dochodzeń i ustalonych okoliczności zestawić w rejestrze (rejestr praw udziałowych). Rejestr ten powinien być wyłożony do przejrzania przez każdego przez dni 14. w odpowiednim miejscu tego obszaru, w którym się odbywa podział lub regulacya. Miejsce i czas wyłożenia rejestru mają być najmniej na trzy dni przed wyłożeniem ogłoszone w gminach wspomnianego obszaru.

Jednocześnie należy doręczyć każdemu bezpośrednio interesowanemu odnoszący się do niego wyciąg z rejestru praw udziałowych z odwołaniem się na postanowienia §. 78.

Przy takich podziałach i regulacjach, przy których jest mała liczba osób bezpośrednio interesowanych i które interesów publicznych w niczem nie dotyczą, można za zezwoleniem komisji krajowej zaniechać wyżej wspomnianego wyłożenia rejestru i odnośnego obwieszczenia, a to jeżeli przepisane w §. 66. wyłożenie listy rzeczywiście już się odbyło, a nie zostało tylko odroczone. W tych wypadkach musi być doręczony każdemu bezpośrednio interesowanemu, cały rejestr w odpisie.

Przy tych podziałach i regulacjach, przy których w myśl ustępu 4. §. 66 odpadło postępowanie w przedmiocie listy bezpośrednio interesowanych, może za przyzwoleniem Komisji krajowej odpaść także postępowanie, dotyczące rejestru praw udziałowych.

§. 77.

Jeżeli za zezwoleniem Komisji krajowej odstąpiono na razie w myśl §. 66. ust. 3. od wyłożenia wspomnianej tamże listy, to obwieszczenie przepisane w §. 76 ma nastąpić także i w innych gminach, mianowicie w tych, w których prawdopodobnie mogliby się odnaleźć jeszcze inni niepowiadomi interesowani.

§. 78.

Przeciw ustaleniu uprawnień i wartości zapisanych w rejestrze praw udziałowych, jakoteż przeciw wszystkim innym zamieszczonym tamże datom jakiegokolwiek rodzaju, może każdy interesowany wnieść zażalenie do komisarza miejscowego, które to zażalenie będą przy współudziale stron rozpatrzone i w toku instancyi rozstrzygnięte.

Termin do wniesienia zażaleń kończy się w ośm dni po upływie terminu określonego do przejrzenia rejestru. Dla tych jednak interesowanych, którym należało doręczyć albo wyciągi z rejestru, albo też cały rejestr w odpisie, termin ten upływa w czterem dniach od wspomnianego doręczenia.

§. 79.

W tem stadyum postępowania musi być także rozstrzygnięte pytanie, czy przy szczegółowych podziałach po wynagrodzeniu prowokantów i tych, którzy się do nich przyłączyli, ci uczestnicy, którzyby sobie życzyli utrzymania wspólności, mogą nadal pozostać w tej wspólności i czy w tym wypadku mają być uregulowane ich prawa użytkowania i zarządu na przyznanem im wspólnie wynagrodzeniu.

Co do utrzymania wspólności rozstrzyga komisarz miejscowy, ostatecznie zaś Komisya krajowa, przyczem wtedy tylko nie uwzględnia się żądania o zatrzymanie wspólności, jeżeli albo interesa kultury krajowej, albo w ogóle ważne publiczne względy przeciwko temu przemawiają. O regulacyi, je-

żeli nie była prowokowaną, należy spowodować orzeczenie w myśl §. 55. punkt 1.

C. Ułożenie i wykonanie planu podziału lub regulacyi.

§. 80.

Po ostatecznem rozstrzygnięciu zażaleń wspomnianych w §. 78. i kwestyi wyszczególnionych w §. 79, zatem po ostatecznem ustaleniu praw, będących przedmiotem postępowania podług tej ustawy i ich rozciągłości, w wypadkach zaś określonych ustępem 4. §. 66. i ustępem 4. §. 76. po ukończeniu potrzebnych dochodzeń, winien komisarz miejscowy przystąpić do ułożenia planu wynagrodzenia, względnie planu przyszłej regulacyi. Przystąpi tedy: przy podziałach do oznaczenia gruntów, które w zamian za prawa udziałowe mają być przyznane; — przy regulacyi do określenia, w jaki sposób dalej użytkowanie gruntu da się urządzić najstosowniej w granicach jego trwałej wydadności, dalej do oznaczenia ewentualnych odszkodowań w myśl końcowego ustępu §. 22. jakoteż do rozprawy co do przyszłego zarządu wspólności. Nadto tak w razie podziału jak w razie regulacyi winien komisarz przystąpić równocześnie także do zbadania potrzebnych urządzeń gospodarczych (§. 8) i wyrównań mających się uiszczyć w gotówce, wreszcie do oznaczenia spłat w myśl §. 23.

Sporządzenie potrzebnych obliczeń i planów spowoduje komisarz miejscowy, przyczem będzie miał wzgląd na ewentualne obciążenie części podziałowych takimi prawami, które w myśl pierwszego ustępu §. 26. lub w wykonaniu §. 27. na odnośne części udziałowe się przenosi, albo na nich nadal się pozostawia, nie mniej też na obciążenie tychże części służebnościami w §. 86. wspomnianymi, względnie na zmniejszenie wartości z tego tytułu wynikające.

Rozporządzenie wydane w porozumieniu z Wydziałem krajowym określi w jakich

wypadkach i pod jakimi bliższymi warunkami krajowe biuro melioracyjne ma współdziałać w projektowaniu owych urządzeń, a w szczególności przy zaopiniowaniu dotyczących projektów.

§. 81.

Jeżeli powierzchnia dróg, rowów i wszelkich innych urządzeń, odpadających wskutek podziału lub regulacji większą jest niż przestrzeń, która dla urządzeń wyszczególnionych, w §. 8. jest potrzebną, winno się w braku innego układu rozdzielić nadwyżkę między uczestników w stosunku do wartości tego, z czym uczestniczą w podziale lub regulacji, albo też uwzględnić tę okoliczność przy ustanowieniu ich wynagrodzenia. Ewentualny brak pokryją w tym samym stosunku uczestnicy, wynagrodzenia zaś odpowiednio umniejszyć należy.

Gdyby zaś konieczna potrzeba tego rodzaju wspólnych urządzeń wyłoniła się dopiero później w takim stadium postępowania w którym to przypisanie zowiącej lub brakującej powierzchni gruntu mogłoby nastąpić tylko przez wymagające dłuższego czasu lub kosztowne zmiany w dokonanych już przedwstępnych pracach, natenczas muszą dotyczący uczestnicy odstąpić wspomniany grunt za zupełnem wynagrodzeniem pieniężnem, które w braku porozumienia oznaczy władza.

§. 82.

Do urządzeń, które podwyższają gospodarczy użytek z niektórych tylko gruntów przyznanych jako wynagrodzenie, mają być zastosowane przepisy pierwszego ustępu §. 81. z tem ograniczeniem, że potrzebna ilość gruntu będzie dostarczoną na rachunek tychże wynagrodzeń, o ile już przy obliczeniu tych wynagrodzeń nie uwzględniono tego, że zaprowadzenie owych urządzeń nastąpi kosztem wszystkich uczestników.

§ 83.

Uczestnicy, których posiadłość grunto-

wa przez zaprowadzenie urządzeń gospodarczych spowodowanych podziałem lub regulacją nie odniesie żadnej korzyści lub korzyść nieznaczną, nie stojącą w żadnym stosunku do podanego w pierwszym ustępie §. 81. wymiaru, winni być uwolnieni od udziału w dostarczeniu potrzebnego do tych urządzeń gruntu albo całkiem albo w części istotnym stosunkom odpowiadającej.

§. 84.

W braku odmiennego układu albo specjalnego prawnego zobowiązania mają uczestnicy ponosić kosztą zaprowadzenia urządzeń gospodarczych włącznie z odszkodowaniami, należącemi się w gotówce w myśl drugiego ustępu §. 81. z tytułu dostarczenia gruntu pod urządzenie gospodarcze lub z jakiegokolwiek innego tytułu, i to w takim stosunku, w jakim w myśl §§. 81—83. uczestniczą w nadwyżce względnie w pokryciu brakującej części gruntu.

§ 85.

Według tych samych zasad, które przy zakładaniu wspólnych urządzeń obowiązują, ma się uregulować także obowiązek utrzymania tych urządzeń. O ile się to tyczy utrzymania budowli wodnych mogą być odnośni uczestnicy zmuszeni na podstawie orzeczenia władzy do zawiązania spółki wodnej w myśl przepisu §. 45. ustawy wodnej z 24. marca 1875 Nr. 38. Dz. ust. kraj. a to bez osobnej w tym celu ustawy krajowej.

§. 86.

Jeżeli odpowiednie użytkowanie gruntu przyznanego jako wynagrodzenie nie jest możebnem bez ustanowienia służebności na innej do podziału wciągniętej parceli gruntowej, winno się stosunek tej służebności ściśle określić i uwzględnić okoliczność tę przy oszacowaniu odnośnego gruntu. Gdyby jednak dokonane już oszacowanie nie dało się cofnąć bez długotrwałych, lub kosztownych zmian w dotychczasowych pracach, ma być odpowiednie od-

szkodowanie w braku porozumienia oznaczone z urzędu.

§. 87.

Przy oznaczeniu poszczególnych wynagrodzeń w ziemi, winno się o tyle uwzględnić życzenia bezpośrednich uczestników, o ile to możliwem jest bez naruszenia przepisów ustawy lub bez uszczerbku dla takich interesów publicznych, którym przez podział zadość uczynić można.

Jeżeli przy podziale bezpośrednio jest interesowaną gmina, część gminy, lub zakład gminny przedewszystkiem uwzględnić należy, aby takie nieruchomości, które w myśl §. 6. do podziału się włączają, a których gmina, część gminy lub zakład gminny dla celów publicznych potrzebuje, nie były im odjęte tudzież, aby były przyznane im możliwie potrzebne jeszcze dla tychże celów powierzchni gruntu w stosownem położeniu. Tę ostatnią okoliczność należy uwzględnić przy rozstrzygnięciu pytania, czy wymieniona w § 23. wierzytelność ma być wykupioną w pieniądzech lub ziemi, jakoteż przy oznaczeniu wynagrodzenia w ziemi.

§. 88.

Za to, co w myśl §. 73. l. 1 i 2 pozostało nieuwzględnione przy oszacowaniu poszczególnych gruntów winno być dane wynagrodzenie w pieniądzech, jeżeli między tym, któremu odnośna część ze wspólnych gruntów, albo grunt prywatny do podziału włączony ma być przydzielony (następca w posiadaniu) a zastępcą wspólności mającej być zniesioną, względnie ustępującym posiadaczem, nie został zawarty układ odmienny.

Na żądanie zastępcy wspólności względnie ustępującego posiadacza musi następca w posiadaniu przyjąć oznaczone w §. 73. l. 3. plantacje za zapłatą oszacowanej wartości. To samo stosuje się także do wspomnianych w §. 73. l. 4. nierębnych drzewostanów, podczas kiedy drzewostany

przydatne do ścięcia mogą być według wyboru zastępcy ustępującej wspólności, względnie ustępującego posiadacza gruntu, albo w odpowiednim terminie wycięte, albo pozostawione następcy za uiszczeniem oszacowanej wartości. W wypadku zastrzeżonego wyrębu należy się temu, który grunt zamieniony otrzymuje, stosowne odszkodowanie za ubywającą mu tymczasowo z odnośnego gruntu część zwykłego przychodu.

Wymienione w §. 73. l. 5. urządzenia, mogą być według wyboru tego, któremu grunt przyznany został, albo pozostawione przy gruncie za uiszczeniem ich wartości szacunkowej, albo też, usunięte w stosownym czasie przez rozwiązującą się wspólność, względnie przez ustępującego posiadacza.

Do złożenia oświadczenia w imieniu wspólności, mającej w myśl poprzednio przytoczonych postanowień prawo wyboru, mają uczestnicy wybrać sobie wspólnego zastępcę. Wybór odbywa się na zgromadzeniu zwołanem przez komisarza miejscowego, na które w myśl przepisu §. 32. wszyscy uczestnicy mają być wezwani, większością głosów obecnych uczestników bez względu na rozmiar ich praw udziałowych.

§. 89.

Przy regulacji takich gruntów leśnych, których kultura leśna ma być utrzymaną winien być dla odnośnego lasu sporządzony plan gospodarczy względnie istniejący plan gospodarczy rozpatrzony. Plan ten ma polegać na zasadzie trwałości, a gdyby ta ostatnia z powodu nadmiernego użytkowania lub jakiegokolwiek innego powodu była naruszoną w plan gospodarczy tak ułożyć, aby ta trwałość została przywróconą. W szczególności należy ograniczyć poboczne użytki do takiej miary, któraby zapewniła utrzymanie rodzaju drzewa i sposobu zagospodarowania odpowiadającego jakości gleby.

Jeżeli jednak ogólny obszar lasu jest tak mały, albo też stosunki zarządu tak są

proste, że uregulowanie gospodarstwa według pewnego planu nie jest koniecznym potrzebem, winno się ustanowić zamiast formalnego planu, sumaryczny program techniczny gospodarstwa lasowego na następnych 10 lat.

Równocześnie winno się polecić posiadaczom lasu, aby wspomniane techniczne programy na następne dziesięciolecia przedkładali władzy politycznej w należyłym czasie do zatwierdzenia i nałożyć na nich obowiązek, żeby w razie spowodowanego nadzwyczajną potrzebą odstąpienia od planu lub programu albo w razie, jeżeli wskutek istotnie zmienionych stosunków zachodzi potrzeba dodatkowych zmian w planie gospodarczym lub programie sumarycznym, postarali się o przyzwolenie na takie zmiany ze strony tejże władzy politycznej.

§. 90.

Przy regulacjach wskazanych w poprzednim paragrafie winno się ustanowić porządek lasowy, który ma zawierać:

1. Postanowienia o wykonaniu użytkownika na rachunek wspólny i o rozdziale osiągniętego pożytku lub też przepis, według którego ma się odbywać wykonywanie poszczególnych praw użytkownika a to stosownie do tego, jaki sposób regulacji przyjęto (§. 22). Przytem w szczególności wydane być winny wyczerpujące przepisy, co do zaszanowania zagajników lasowych, a zresztą mają być zastosowane w odpowiedni sposób te postanowienia prawa leśnego, które odnoszą się do lasów obciążonych służebnictwami.

2. postanowienia odnoszące się do wywozu z lasu produktów leśnych lub do innego z nimi postępowania, a to w celu odwrócenia niebezpieczeństwa od owadów.

Postanowienia te winny uwzględnić ile możności istniejące stosunki posiadania i istniejące w zwykłych stosunkach miejscowych większe lub mniejsze niebezpieczeństwo od owadów.

§. 91.

Przy ustanowieniu statutu zarządu (§. 57) winno się w miarę zachodzących w każdym poszczególnym wypadku stosunków mieć głównie na względzie, czy należałyby tok zarządu wspólnego gruntu wpływać w większym lub mniejszym stopniu na publiczny interes.

Stosownie do tego i z możliwym uwzględnieniem życzeń i wniosków uczestników winien być przyszły zarząd wspólnego gruntu uregulowanym, przyczem można postanowić, że zwyczajny zarząd powierzy się zarządcy wybranemu przez uczestników, a w razie, gdyby tego rodzaju wybór nie przyszedł do skutku, zarządcy przez Wydział powiatowy zamianowanemu, że jednak przy ważnych zmianach proponowanych w celu utrzymania lub lepszego użytkowania takiego gruntu, przegłosowani uczestnicy muszą się poddać do decyzji sędziego rozjemczego, albo też władzy administracyjnej.

Jeżeli chodzi o wspólne lasy, dla których w wykonaniu postanowień §. 89 i 90. musi być ustanowiony plan gospodarczy, albo program techniczny i porządek lasowy, należy zarządcy, który w tym wypadku ma być zatwierdzony przez polityczną władzę powiatową, nałożyć obowiązek nadzoru nad wykonaniem planu gospodarczego, lub programu, albo porządku lasowego.

§. 92.

Plan podziału lub regulacji wymaga zatwierdzenia władzy. Przeciw zatwierdzonemu planowi podziału lub regulacji nie może być wniesione żądanie przywrócenia do poprzedniego stanu (§. 8. ust. państw.).

§. 93.

Rozprawa celem potwierdzenia przez władzę planu podziału względnie planu wynagrodzenia praw osób bezpośrednio interesowanych, które w poprzednim okresie postępowania ostatecznie ustanowiono, odbywa się w ten sposób, że plan przez ko-

misarza w myśl postanowień §§. 83—92. ułożony, będzie przez dni 14 wyłożony do przejrzenia przez wszystkich interesowanych w gminach, w których się podział odbywa, będzie na gruncie, o którego podział chodzi wytyczony i na żądanie uczestników przez komisarza objaśniony. Przy podziałach mniejszych rozmiarów, albo całkiem prostych, można za zezwoleniem Komisji krajowej zaniechać wytyczenia planu na gruncie i objaśnienia tegoż.

Miejsce i czas wyłożenia, jakoteż za mierzone wytyczenie planu, podać należy do wiadomości najmniej na 8 dni przedtem edyktem, który ogłosić należy w gazecie urzędowej krajowej a jednocześnie w gminach powyżej wyrażonych z wezwaniem, aby tak bezpośrednio jak i pośrednio interesowani, wnieśli do komisarza miejscowego pisemnie albo ustnie do protokołu zarzuty przeciw temu planowi, a to w przeciągu 30-tu dni, licząc od pierwszego dnia wyłożenia w gminie.

Przy podziałach, przy których w myśl §. 66. ust. 4. i §. 76. ust. 4. zaniechano postępowania co do listy bezpośrednio interesowanych oraz co do rejestru praw udziałowych, ma być każdy bezpośredni uczestnik z osobna zawiadomiony o rozprawie nad planem podziału z wezwaniem wspomnianem w poprzednim ustępie.

Wniesione zarzuty rozstrzyga następnie Komisya krajowa, a w drodze odwołania Komisya ministeryalna.

Termin do wniesienia zarzutów wynosi 14 dni i rozpoczyna się z tym dniem, który bezpośrednio następuje po dniu, w którym orzeczenie Komisji krajowej doręczono zostało.

§. 94.

Komisarz miejscowy, winien sprostować plan zgodnie z orzeczeniami Komisji krajowej i ministeryalnej i przedłożyć go Komisji krajowej do ostatecznego zatwierdzenia oraz wskazówek co do wykonania planu.

Potwierdzenie planu podziałowego i zarządzenia Komisji krajowej co do jego wykonania, winien komisarz miejscowy w tych gminach, których podział dotyczy, obwieścić i doręczyć każdemu z bezpośrednio interesowanych odnośną rezolucyę.

§. 95.

Plan regulacyjny sporządzony przez komisarza miejscowego w myśl postanowień §§. 89—91, winien być przez tegoż bezpośrednio interesowanym na osobnej w tym celu zwołanej rozprawie do wiadomości podany, objaśniony i przez dalszych 14 dni wyłożony im do przejrzenia. Do udziału w tej rozprawie należy zawezwać poszczególnych bezpośrednio interesowanych z tem nadmienieniem, że ewentualne zarzuty przeciw planowi mogą być wniesione do komisarza miejscowego w ciągu 30 dni, licząc od dnia rozprawy, albo pisemnie, albo protokolarnie.

Przy regulacjach, przy których w myśl §. 66. ust. 4. i §. 76. ust. 4. zaniechano postępowania co do listy bezpośrednio interesowanych, oraz co do rejestru praw udziałowych, należy oprócz przepisanego w poprzednim ustępie poszczególnego zawiadomienia ogłosić publicznym edyktem najmniej 8 dni, naprzód miejsce i czas rozprawy nad planem regulacyjnym, w urzędowej gazecie krajowej jakoteż w gminach, w których regulacya ma być dokonana, a to z wezwaniem powyżej oznaczonym.

Zresztą stosują się także i do planu regulacyjnego postanowienia obu końcowych ustępów §. 93, oraz postanowienia §. 94.

§. 96.

Jeżeli w wykonaniu potwierdzonego planu, wynagrodzenie praw określonych w §. 23. nastąpić ma w gotówce, należą się od kapitału przypadającego wierzycielowi od poszczególnych uczestników w miarę ich zobowiązań w planie ustanowionych, odsetki w wysokości 4 od sta, jeżeli w tym względzie nie nastąpiło inne porozumienie

i jeżeli nie zachodzi wypadek kompensaty z wzajemną pretensją, wynikającą z tytułu udziału w majątku włączonym do podziału w myśl §. 6. W razie wypowiedzenia ma być kapitał ten spłacony w 10 równych rocznych ratach, z których pierwsza płatną jest w 6 miesięcy po wypowiedzeniu.

Dług ten winien być z urzędu hipotecznie zabezpieczony na gruntach przyznanych odnośnym uczestnikom i to zaraz po innych ciężarach w myśl niniejszej ustawy zabezpieczyć się mających (§. 104.)

Dłużnikowi wolno spłacić dług także i w krótszym czasie.

§. 97.

Jeżeli wartość wynagrodzenia przyjęta za podstawę planu podziałowego zmniejszyła się przed oddaniem, wskutek jakiejś chociażby przypadkowej okoliczności, uczestnik otrzymujący to wynagrodzenie, może w przeciągu dni 60 po wykonaniu odnośnej części planu, żądać od innych uczestników uzupełnienia wartości, które dać mu należy w ziemi, jeżeli grunt uległ zmniejszeniu, a we wszystkich innych wypadkach w pieniądzech.

Jeżeli uczestnik został pokrzywdzony w skutek niedotrzymania wydanych przez władzę zarządzeń co do przejścia w nowo powstałe stosunki posiadania lub użytkowania, albo też w inny sposób, może w przeciągu dni 60 po wykonaniu odnośnej części planu, żądać wynagrodzenia pieniężnego od owych uczestników, z których winy pokrzywdzenie wynikło.

Jeżeli przy dzieleniu lub regulacji wkraść się błąd pomiarowy lub rachunkowy, może uczestnik ponoszący stąd szkodę w przeciągu roku po wykonaniu odnośnej części planu, żądać od uczestników, którym błąd ten wyszedł na korzyść, wynagrodzenia, które dać mu należy w ziemi, jeżeli błąd dotyczył gruntu, a we wszystkich innych wypadkach, w pieniądzech (§. 9. u. p.).

§. 98.

Postanowienia §. 97. znajdują odpowiednio zastosowanie także wówczas, jeżeli

liby która z osób odszkodowanych podług §. 23. została pokrzywdzoną, albo poniosła jaką stratę.

§. 99.

Jeżeli stosunki posiadłości gruntowej wzięte za podstawę planu podziału, zostały w czasie między potwierdzeniem a wykonaniem planu, tak znacznie zmienione wskutek wypadków elementarnych (zmiany biegu wód, trwale spustoszenia od wód, oberwanie się ziemi i t. d.), że uzupełnienie wartości, w §. 97. przewidziane, nie zdoła złemu zaradzić, Komisya krajowa może na żądanie bezpośrednio interesowanego (§. 20.) unieważnić całkiem lub częściowo plan podziału i, o ileby według okoliczności podział był jeszcze możebny i pożądanym, zarządzić nowe prace przygotowawcze i wygotowanie nowego planu podziału.

Przeciwko takiemu zarządzeniu wolno każdemu uczestnikowi odwołać się do Komisji ministeryalnej w przeciągu dni 14. od dnia doręczenia rzeczzonego zarządzenia (§. 10. u. p.)

§. 100.

Co do nowych stosunków posiadania i nowych stosunków prawnych, wynikających z planu podziału lub regulacji, nie mniej co do założenia użytkowania i utrzymania połączonych z podziałem lub regulacją urządzeń gospodarczych, winien komisarz miejscowy, o ile plan podziałowy i regulacyjny sam przez się nie wystarcza do dokładnego wyjaśnienia stanu rzeczy, sporządzić osobny dokument (dokument podziałowy lub regulacyjny) i sprawę tę przeprowadzić w przepisany toku instancyi.

Dokument ten może być rozdzielony na dwie części i to w taki sposób, że w głównym dokumencie uwidoczniiony będzie nowy stan posiadania, reszta zaś punktów nie dotyczących się bezpośrednio stanu posiadania, będzie odłożoną do dalszych dochodzeń i dodatkowego dokumentu.

§. 101.

Jeżeli przy wykonaniu planu podziałowego okaże się, że ze względu na nowe odgraniczenie parcel i posiadłości byłoby pożądanem przedsięwziąć zmiany w granicach gminy lub obszaru dworskiego, winien komisarz miejscowy spowodować w tym kierunku dochodzenie stosownie do obowiązujących ustaw i przepisów.

§. 102.

Wyższemu Sądowi krajowemu i skarbowej władzy krajowej winno się doręczyć po jednej kopii planu geometrycznego (sytuacyjnego) służącego za podstawę planowi podziałowemu, jako też po jednym odpisie potrzebnych dokumentów dowodowych, a to w celu sprostowania ksiąg hipotecznych i ewidencji katastru gruntowego.

§. 103.

Zamknięcie postępowania podziałowego lub regulacyjnego podać ma Komisya krajowa do wiadomości publicznej w sposób przepisany w §. 60. Od dnia tego ogłoszenia ustaje właściwość władz wyszczególnionych w §. 9. o tyle, iż te pozostają nadal właściwymi tylko jeszcze do orzekania o roszczeniach przewidzianych w §. 100.

§. 104.

Prawa, które na gruncie podzielonym na rzecz trzecich osób są zabezpieczone, przeniesione będą na grunt przyznany tytułem wynagrodzenia bez opłaty należytości, jeżeli tylko przy przeniesieniu nie ma być wpisana ani zmiana w osobie uprawnionego ani zmiana w rozciągłości prawa.

Przeniesienie majątku, lub nabycie prawa na podstawie planu podziałowego albo regulacyjnego jest wolne od opłaty należytości w ciągu 15-letniego okresu licząc od dnia, w którym ustawa niniejsza nabędzie mocy obowiązującej (§. 11. ustawy państwowej).

§. 105.

Prawomocne orzeczenia w tem postępowaniu, wydane przez władze do tego upoważnione, jako też ugody zatwierdzone, mają moc prawną orzeczeń względnie ugód sądowych, albo, o ile chodzi o sprawy z zakresu politycznej administracyi, orzeczeń administracyjnych, a względnie ugód przed władzami administracyjnymi zawartych. Wykonanie owych orzeczeń względnie ugód należy do władz, które byłyby właściwymi dla tego rodzaju spraw po za postępowaniem podziałowym lub regulacyjnem (§. 12 ust. państw.).

§. 106.

Wszelkie podania, protokoły, załączniki, dokumenty prawne, deklaracye, wypisy, orzeczenia, ugody, legalizacye i widymaty wolne są w postępowaniu podziałowym i regulacyjnem od stempli i należytości bezpośrednich, o ile nie będą użyte do innego celu.

Przedruki map katastralnych w tem postępowaniu potrzebne, wydawane będą za połowę ceny taryfowej (§. 13. ustawy państwowej).

§. 107.

Bliższe przepisy do powyższych postanowień, dotyczące się urządzenia służby technicznej przygotowania i wykonania planu podziałowego lub regulacyjnego, skali map i planów, urządzenia robót geodetycznych, dopuszczalnych różnic pomiarowych i rachunkowych, postępowania przy obliczeniu potrzeb na dom i gospodarstwo, przy oszacowaniu gruntów i praw udziałowych, co do wyłączenia pojedynczych parcel gruntu w celu sprzedaży dla pokrycia, albo umniejszenia ogólnych kosztów podziału, co do okoliczności mających się uwzględnić przy projektowaniu wspólnych urządzeń gospodarczych, co do formularzy i t. p. mają być wydane w porozumieniu z Wydziałem krajowym w drodze rozporządzenia.

ROZDZIAŁ PIĄTY.

Koszta podziału i regulacyi.

§. 108.

Wynagrodzenie, koszta podróży i wydatki biurowe komisarza miejscowego, jakoteż ewentualnie potrzebnych urzędników państwowych, ponosić będzie skarb państwa (§. 14. ust. państw.).

§. 109.

Fundusz krajowy ponosić będzie:

1. Koszta wysłania delegata Wydziału krajowego w myśl §. 63.

2. Wynagrodzenia, koszta podróży i koszta biurowe personalu technicznego potrzebnego do prac geometrycznych (§. 63). tudzież koszta zakupna potrzebnych map;

3. Wynagrodzenia i koszta podróży potrzebnych ewentualnie techników melioracyjnych i leśnych oraz dozorców melioracyjnych:

4. Ewentualne wynagrodzenia za inne prace lub materiały użyte dla ogólnych celów podziału lub regulacyi.

Koszta wymienione pod 2—4 będzie ponosić fundusz krajowy przez lat 15 licząc od wejścia w życie tej ustawy.

§. 110.

Lokalności potrzebne w siedzibie urzędowej komisarza miejscowego dla prac komisarza miejscowego i tych, którzy w myśl §. 61. mają z nim współdziałać, winny być dostarczone, utrzymywane i opalane na rachunek tych, którzy bezpośrednio są interesowani w podziałach i regulacyach jednocześnie przeprowadzanych.

Lokalności potrzebnych ewentualnie dla prac powyższych funkcyonaryuszów poza siedzibą urzędową komisarza miejscowego dostarczą bezpłatnie w ten sam sposób bezpośrednio interesowani odnośnego obszaru podziałowego lub regulacyjnego. Ci bezpo-

średnio interesowani obowiązani są także dostarczyć pomocników do prac geometrycznych, rekwizytów potrzebnych a łatwych do sporządzenia jako to: kołków do pomiarów, tyk sygnałowych i t. p.

Jeżeli miejsce pracy w obrębie obszaru podziałowego lub regulacyjnego, w którym mają przeprowadzić czynność urzędową komisarz miejscowy lub osoby w myśl §. 61. przy nim współdziałające, oddalonym jest od biura albo od miejsca pomieszczenia wspomnianych funkcyonaryuszów nie mniej niż 3 a nie więcej jak 15 kilometrów, mają bezpośrednio interesowani dostarczyć bezpłatnie podwód celem przewiezienia owych osób do tego miejsca i odwiezienia ich napowrót do biura, względnie do miejsca zamieszkania.

W razie niedopełnienia w należyłym czasie i sposobie obowiązków określonych w tym paragrafie, komisarz miejscowy ma prawo postarać się o to, czego nie dostarczono, a wynikłe ztąd koszta pokryć w myśl §. 112.

§. 111.

Dyety i koszta podróży znawców potrzebnych do szacowania oraz wynagrodzenia ludzi użytych do wskazywania granic ponoszą również bezpośrednio interesowani w danym obszarze podziałowym lub regulacyjnym, a to w stosunku do wartości udziałów, z jakimi uczestniczyli w podziale i regulacyi

§. 112.

Z funduszu krajowego asygnowany będzie komisarzowi miejscowemu fundusz podręczny do wyrachowania się, ustanowiony w miarę przypuszczalnego zapotrzebowania, z którego komisarz pokrywać będzie zaliczkowo: 1) koszta wynikłe z zastosowania końcowego ustępu §. 110. 2) koszta określone w §. 111. 3) kwoty potrzebne na wypłatę wynagrodzeń w gotówce, które mają być uiszczone przez poszczególne bezpośrednio interesowanych (§§. 4., 88., 97., 98.) oraz kwoty potrzebne na od-

szkodowania oznaczone w §. 22. Kwoty wymienione pod 3) zaliczone będą przez komisarza miejscowego wtedy jedynie, jeśli tego zażąda obowiązany do ponoszenia tych kwot.

§. 113.

Co do ostatecznego ponoszenia kosztów, względnie co do obowiązku zwrotu kwot zaliczonych w myśl §. 112. z funduszu podręcznego komisarza rozstrzyga, na podstawie przepisów tego rozdziału w pierwszej instancji komisarz miejscowy, a w drugiej i ostatniej instancji Komisya krajowa (§. 45). Wyjątek stanowią wypadki, w których kwestya tychże kosztów ma być rozstrzygnięta, w myśl ostatniego ustępu §. 114. razem z główną sprawą, w tym bowiem razie tok instancji w sprawie głównej, stosuje się także i co do kosztów.

§. 114.

Koszta niewymienione w poprzednich ustępach, a w szczególności:

1. koszta powstałe dla interesowanych wskutek osobistego ich udziału w rozprawach, lub z powodu wysłania pełnomocnika i utracone wskutek tego korzyści;

2. koszta porady prawnej lub fachowej, poniesione przez poszczególnych uczestników.

3. koszta wyłożone na odpisy protokołów rozpraw lub innych aktów i kopii planów żądanych przez strony;

4. koszta rozpraw, które ze względu na prawidłowy tok podziału, lub regulacji były zbędne i które tylko dla osobistych korzyści uczestników przez tychże wywołane zostały;

5. koszta rozpraw spowodowanych z winy interesowanych, w szczególności przez jawienie się dopiero na późniejszym terminie albo przez podniesienie lekomyślnych pretensyj lub podobnych zarzutów;

6. koszta oznaczenia granic znakami granicznymi, jakoteż koszta i odszkodowania za gospodarcze urządzenia, bądź wspólne, bądź takie które mają na celu podniesienie wartości użytkowania tylko niektórych gruntów (§§. 8. i 82.) — mają ponosić odnośni interesowani, względnie ci, którzy zawinili i to bezpośrednio t. j. bez brania zaliczki z funduszu wymienionego w §. 112.

Czy w pewnej sprawie zachodzi wypadek oznaczony pod l. 4. lub l. 5. i o ile sprawę przegrywający winien jest koszta spowodowane przez własną winę reszcie interesowanych za użycie doradców prawnych i fachowych zwrócić, należy rozstrzygnąć w toku rozprawy razem z rzeczą główną.

§. 115.

Ci, którzy w myśl niniejszych przepisów, mają ostatecznie sami ponosić koszta zaliczone za nich z funduszu podręcznego, są obowiązani do zwrotu tej zaliczki, w przeciągu dni 30 po doręczeniu odpowiedniego nakazu zapłaty.

§. 116.

Koszta podziału i regulacji, względnie zwroty należące się funduszowi krajowemu z powodu danych zaliczek, będą ściągane w drodze politycznej egzekucyi.

Bliższe przepisy do powyższych postanowień, dotyczących kosztów podziału lub regulacji, będą wydane w drodze rozporządzeń.

ROZDZIAŁ SZÓSTY.

Postanowienia końcowe.

§. 117.

Przekroczenia postanowień planu regulacyjnego, względnie dokumentu regulacyjnego, będą karane przez władzę polityczną grzywną od 1 do 25 zł. albo aresztem od 6 godzin do dni 5, o ile nie uzasadniają czynu karygodnego według innych ustaw, w szczególności ustawy lasowej.

Ten, który w myśl ostatniego ustępu §. 94. ma czuwać nad wykonaniem planu gospodarczego albo programu i porządku lasowego, winien w razie zaniedbania swego obowiązku być ukarany przez powiatową władzę polityczną grzywną od 1 do 25 zł.

Grzywny wpływają do funduszu ubogich tej gminy, w której przekroczenie popełniono.

§. 118.

Termin, od którego niniejsza ustawa ma wejść w życie, oznaczają po ułożeniu odnośnych rozporządzeń, Ministrowie powołani do wykonania tej ustawy w porozumieniu z Wydziałem krajowym. Termin ten będzie ogłoszony w dzienniku ustaw i rozporządzeń krajowych.

§. 119.

Z wejściem w życie niniejszej ustawy przestaje obowiązywać patent cesarski z dnia 5. lipca 1853 (Dz. ust. p. Nr. 130.), o ile odnosi się do wzmiankowanych tamże w §. 1. l. 4. wspólnych praw posiadania i użytkowania (§. 15. ustawy państwowej).

§. 120.

Szczegółowe postanowienia, potrzebne w razie zarządzonego w drodze ustawy krajowej podziału wspólnych gruntów celem odpowiedniejszego wykonania nawodnienia lub osuszenia większych obszarów określi rzeczona ustawa krajowa w każdym poszczególnym wypadku w granicach ustawy państwowej z dnia 7. czerwca 1883 r. Dz. u. p. Nr. 94.

§. 121.

Wykonanie ustawy niniejszej poruczam Moim Ministrom: rolnictwa, spraw wewnętrznych, sprawiedliwości i skarbu.

Następuje :

Sprawozdanie komisji budżetowej o przedłożeniu Wydziału krajowego w przedmiocie zmiany statutu emerytalnego dla urzędników i sług krajowych.

Marszałek oznajmia iż do tego punktu porządku dziennego zażądał głosu p. Wojciech Dzie duszycki.

P. Wojciech Dzie duszycki jest nieobecny w Izbie.

Przemawia p. Piniński i stawia wniosek, ażeby ten punkt porządku dziennego i następny co do regulacji płac urzędników, zostały usunięte z porządku dziennego dzisiejszego posiedzenia i aby umieszczono je na porządku dziennym jednego z najbliższych posiedzeń.

Marszałek oznajmia, iż zastosuje się do tego życzenia.

Następuje :

Sprawozdanie komisji budżetowej z przedłożenia Wydziału krajowego w przedmiocie czasowego uwolnienia od krajowych dodatków do podatku domowo-czynszowego dla tych budynków we Lwowie, które będą wybudowane w miejsce 164 domów przeznaczonych na zburzenie w celu regulacji miasta dla poprawy stosunków zdrowotnych.

Sprawozdawca p. Goldman, uwolniony na wniosek p. Michalskiego od czytania sprawozdania, odczytuje następujący wniosek komisji :

Wysoki Sejm raczy uchwalić następujący projekt ustawy :

U s t a w a

z dnia obowiązująca w Królestwie Galicji i Lodomeryi z Wielkim Księstwem Krakowskim o czasowym uwolnieniu od krajowych i gminnych dodatków dla tych 164 domów na obszarze królewskiego śródmieścia miasta Lwowa, które będą przebudowane w celu regulacji miasta dla poprawy stosunków zdrowotnych.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicji i Lodomeryi z Wielkim Księstwem Krakowskim postanawiam, jak następuje :

§. 1.

Poszczególnionym w dołączonym wykazie 164 budynkom w obszarze król. stołecznego miasta Lwowa, które w celu regulacji miasta z publicznych względów zdrowotnych będą aż do powierzchni ziemi zburzone i w obrębie linii regulacji ulic już oznaczonej lub jeszcze oznaczyć się mającej nowo wybudowane, służy uwolnienie od opłacania krajowych i gminnych dodatków do państwowego podatku domowo-czynszowego przez przeciąg dwudziestu lat.

§. 2.

Wyrażone w §. 1. niniejszej ustawy uwolnienie od dodatków przyznane jest tylko tym budynkom, które ustawą państwowa zostaną uwolnione od państwowego podatku domowo-czynszowego również na lat dwadzieścia, a nadto będą zbudowane w terminie tą ustawą państwową oznaczyć się mającym.

§. 3.

Wykonanie niniejszej ustawy polecam Moim ministrom spraw wewnętrznych i Skarbu.

W y k a z

tych domów w królewskim stołecznym mieście Lwowie, których przebudowanie uznane zostało za potrzebne z publicznych względów zdrowotnych.

A) Numera konskrypcyjne w śródmieściu.

164, 165, 105, 106, 301, 362, 299, 298, 297, 376.

B) Numera konskrypcyjne w dzielnicy I-szej.

2, 3, 436, 449, 863, 1, 729, 473, 437, 834, 10, 11, 888, 13, 858, 860, 468, 469.

C) Numera konskrypcyjne w dzielnicy II-giej.

194, 195, 196, 199, 192, 539, 193, 421, 422, 423, 424, 431, 432, 174, 175, 536,

176, 676, 367, 211, 115, 111, 615, 614, 112, 584, 157, 158, 824, 120, 608, 552, 959, 616, 629, 103, 104, 105, 442, 440, 439, 438, 425.

D) Numera konskrypcyjne w dzielnicy III-ciej.

536, 541, 502, 570, 71, 70, 68, 67, 36, 37, 496, 497, 498, 499, 500, 540, 2/3, 4, 5, 6, 7, 537, 559, 574, 521, 522, 133, 523, 524, 525, 526, 20, 21, 22, 32, 642, 571, 38, 229/230/231, 45, 44, 48, 42, 43, 1a, 1b, 504, 505, 506, 58, 57, 132, 676, 51/52, 107, 102, 535, 533, 528, 503, 530, 538/539, 99, 100, 148, 149, 105, 60/61, 62, 79, 590, 593, 613, 74, 514, 495, 66, 134, 520, 519, 518, 517, 516, 515, 427, 426, 425, 424, 423, 422, 147, 146, 89.

Razem 164 domów.

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie żąda, Izba przystępuje do rozprawy szczegółowej.

Sprawozdawca czyta :

§. 1.

Poszczególnionym w dołączonym wykazie 164 budynkom w obszarze królewskiego stołecznego miasta Lwowa, które w celu regulacji miasta z publicznych względów zdrowotnych będą aż do powierzchni ziemi zburzone i w obrębie linii regulacji ulic już oznaczonej lub jeszcze oznaczyć się mającej nowo wybudowane; służy uwolnienie od płacenia krajowych i gminnych dodatków do państwowego podatku domowo-czynszowego przez przeciąg dwudziestu lat.

Izba uchwała bez rozprawy §. 1. zgodnie z wnioskiem komisji.

Sprawozdawca czyta :

§. 2.

Wyrażone w §. 1. niniejszej ustawy uwolnienie od dodatków przyznane jest tylko tym budynkom, które ustawą pań-

stwową zostaną uwolnione od państwowego podatku domowo-czynszowego również na lat dwadzieścia, a nadto będą zbudowane w terminie tą ustawą państwową oznaczyć się mającym.

Izba uchwała bez rozprawy §. 2. zgodnie z wnioskiem komisji.

Sprawozdawca czyta:

§. 3.

Wykonanie niniejszej ustawy polecam Moim Ministrom spraw wewnętrznych i Skarbu.

Izba uchwała bez rozprawy §. 3. zgodnie z wnioskiem komisji.

Sprawozdawca czyta:

U s t a w a

z dnia obowiązująca w Królestwie Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem o czasowem uwolnieniu od krajowych i gminnych dodatków do państwowego podatku domowo-czynszowego dla tych 164 domów na obszarze królewskiego stołecznego miasta Lwowa, które będą przebudowane w celu regulacji miasta dla poprawy stosunków zdrowotnych.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, jak następuje:

Izba uchwała bez rozprawy tytuł i wstęp ustawy.

Sprawozdawca czyta:

W y k a z

tych domów w królewskim stołecznem mieście Lwowie, których przebudowanie uznane zostało za potrzebne z publicznych względów zdrowotnych.

A) Numera konskrypcyjne w śródmieściu.

164, 165, 105, 106, 301, 362, 299, 298, 297, 376.

B) Numera konskrypcyjne w dzielnicy I-szej.

2, 3, 436, 449, 863, 1, 729, 473, 437, 834, 10, 11, 888, 13, 858, 860, 468, 469.

C) Numera konskrypcyjne w dzielnicy II-giej.

194, 195, 196, 199, 192, 539, 193, 421, 422, 423, 424, 431, 432, 174, 175, 536, 176, 676, 367, 211, 115, 111, 615, 614, 112, 584, 157, 158, 824, 120, 608, 552, 959, 616, 629, 103, 104, 105, 442, 440, 439, 438, 425.

D) Numera konskrypcyjne w dzielnicy III-ciej.

536, 541, 502, 570, 71, 70, 68, 67, 36, 37, 496, 497, 498, 499, 500, 540, 2/3, 4, 5, 6, 7, 537, 559, 574, 521, 522, 133, 523, 524, 525, 526, 20, 21, 22, 32, 642, 571, 38, 229/230/231, 45, 44, 48, 42, 43, 1a, 1b, 504, 505, 506, 58, 57, 132, 676, 51/52, 107, 102, 535, 533, 528, 503, 530, 538/539, 99, 100, 148, 149, 105, 60/61, 62, 79, 590, 593, 613, 74, 514, 495, 66, 134, 520, 519, 518, 517, 516, 515, 427, 426, 425, 424, 423, 422, 147, 146, 89.

Razem 164 domów.

Sekretarz p. Stanisław Niezabitowski wnosi przyjęcie powyższego projektu ustawy w trzecim czytaniu bez czytania.

Izba uchwała wniosek przyjęcia projektu ustawy w trzecim czytaniu, a następnie w oddzielnem głosowaniu uchwała powyższy projekt ustawy w trzecim czytaniu bez czytania.

Sprawozdawca czyta:

Tem samem załatwioną zostaje petycja L: 1301/1074.

Następuje:

Sprawozdanie komisji administracyjnej o wniosku posła Pilata w sprawie oznaczenia minimalnej parceli katastralnej.

Sprawozdawca p. Wiktor Władysław Czaykowski uwolniony na wniosek sekretarza p. Stan. Niezabitowskiego od czytania sprawozdania, odczytuje wniosek komisji:

Wysoki Sejm raczy uchwalić następujący projekt ustawy:

U s t a w a

z dnia ustanawiająca minimalną rozległość parcel katastralnych.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z W. Ks. Krakowskiem ustanawiam co następuje:

§. 1.

Przy podziałach posiadłości ziemskich wolno dzielić parcele katastralne na części tylko w ten sposób, żeby każda z tych części obejmowała:

przynajmniej 25 arów czyli ćwierć hektara (695 sążni kwadrat.), jeżeli parcela dzielona zapisana jest w katastrze jako rola, łąka lub pastwisko;

przynajmniej półtora hektara (dwa morgi 970 sążni kwadr.), jeżeli parcela dzielona zapisana jest w katastrze jako las.

§. 2.

Postanowienia §. 1. nie mają zastosowania w wypadkach, w których chodzi o przyłączenie wydzielonej części parceli do graniczącej z niej parceli nabywcy, jeżeli część parceli, pozostająca po takim wydzieleniu, nie będzie obejmowała mniej niż obszar minimalny, wskazany w §. 1. dla tego rodzaju uprawy.

§. 3.

Jeżeli posiadacz parceli zapisanej w katastrze jako las, uzyska pozwolenie zmiany uprawy lasowej na inną uprawę dla jednej części tej parceli, natenczas ta część może być wydzieloną i utworzoną z niej osobną parcelą, jeżeli obejmuje przynajmniej 25 arów i jeżeli część parceli po-

zostająca lasem, nie będzie obejmowała mniej niż półtora hektara.

§. 4.

W celu wystawienia domu mieszkalnego, budynków gospodarskich i urządzenia podwórza mogą być wydzielane nowe parcele budowlane dowolnych rozmiarów. Dzielenie parcel, zapisanych w katastrze jako ogród lub staw nie ulega żadnemu ograniczeniu.

§. 5.

Przepisy powyższe stosują się do wszelkich podziałów parcel przedsiębranych po wejściu w życie tej ustawy, z wyjątkiem wypadków wyłączenia części parcel na cele publiczne.

§. 6.

Akty prawne, zdziałane z pominięciem przepisów powyższych, nie mogą stanowić podstawy do wpisu hipotecznego ani też do ewidencji katastralnej i podatkowej.

§. 7.

Wykonanie tej ustawy polecam Moim Ministrom spraw wewnętrznych i skarbu.

Izba przystępuje do rozprawy ogólnej.

Przemawia p. sprawozdawca.

Przemawia p. Vayhinger i wnosi przejście do porządku dziennego nad przedłożeniem komisji:

Przemawia p. Bernadzikowski.

Przemawia p. Wachnianin.

Przemawia p. Nowakowski.

Sekretarz p. Urbański wnosi zamknięcie rozprawy.

Marszałek oznajmia, iż do głosu są zapisani pp. Klemensiewicz, Pilat, Piniński, Merunowicz, Średniawski, Kramarczyk, Milan.

Izba uchwała zamknięcie rozprawy ogólnej.

Na zapytanie Marszałka oświadczają się za przedłożeniem pp. Pilat i Piniński, przeciw przedłożeniu pp. Klemensiewicz, Merunowicz, Średniawski, Kramarczyk i Milan.

Marszałek wzywa zapisanych posłów do wyboru mowców jeneralnych.

Przemawia pod względem formalnym p. Pilat i wnosi, aby wszyscy zapisani mowcy mogli przemawiać.

Przemawia p. sprawozdawca pod względem formalnym.

Przemawia p. Abrahamowicz pod względem formalnym.

Izba uchwała powyższy formalny wniosek p. Pilata.

Przemawia p. Klemensiewicz.

Przemawia p. Pilat.

Przemawia p. Piniński i wnosi, aby przedłożenie komisji przekazano Wydziałowi krajowemu z poleceniem zbadania i przedłożenia ewentualnie sprawozdania na najbliższej sesji sejmowej.

Przemawia p. Merunowicz.

Przemawia p. Średniawski.

Przemawia p. Kramarczyk.

Przemawia p. Milan.

Przemawia sprawozdawca p. Wiktor Władysław Czaykowski.

Izba uchwała wniosek p. Pinińskiego aby przedłożenie odesłano do Wydziału krajowego.

Marszałek oznajmia, iż tem samem odpada wniosek przejścia do porządku dziennego, postawiony przez p. Vayhingera.

Następuje :

Sprawozdanie komisji sanitarnej o sprawozdaniu Wydziału krajowego z czynności Dep. V.

Sprawozdawca p. Jordan, uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbańskiego od czytania sprawozdania, odczytuje następujący wniosek komisji.

Wysoki Sejm raczy uchwalić :

Sprawozdanie z czynności Departamentu V. za czas od 1. grudnia 1896 do 30. listopada 1897 przyjmuje się do wiadomości.

Przemawia p. komisarz rządowy c. k. Radaea dworu Włodzimierz hr. Łoś.

Przemawia p. Trzeciński.

Przemawia członek Wydziału krajowego p. Hoszard.

Po zamknięciu rozprawy przemawia sprawozdawca p. Jordan.

Izba uchwała powyższy wniosek komisji.

Następuje :

Sprawozdanie komisji sanitarnej o petycjach Izby lekarskiej wschodnio-galicyskiej i prowizorycznych dyrektorów szpitali publicznych i powszechnych w sprawie „*veniae aetatis*“ i policzenia lat służby, dotychczas przy szpitalu spędzonej, do emerytury.

Sprawozdawca p. Jordan, uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbańskiego od czytania sprawozdania, odczytuje następujący wniosek komisji.

Wysoki Sejm raczy uchwalić :

1. Dawnym dyrektorom szpitali publicznych i powszechnych, którzy przez Wydział krajowy na swe dotychczasowe stanowiska ponownie od dnia 1 stycznia 1898 r. mianowani zostali, jednak prowizorycznie, ze względu na przekroczony 40 rok życia, udziela się *veniam aetatis*.

2. Lata służby spędzone bez przerwy w służbie tego samego szpitala, przy którym dyrektorzy szpitali publicz. i powszechnych od 1. stycznia 1898 r. na nowo

przez Wydział krajowy mianowanymi zostali, będą im wliczane do lat służby przy przejściu na emeryturę.

3. Lekarzom szpitali publicznych i powszechnych liczyć się będą do pięciolecia lata służby dopiero od 1. stycznia 1898 r. począwszy.

4. Udziela się Dr. Stanisławowi Jabłońskiemu „*veniam aetatis*“ i zatwierdzenie praw nabytych dekretem Wydziału krajowego z dnia 22. grudnia 1893 r. l. 68101.

Niniejszem załatwia się petycje: ls. 70, 222, 232, 292, 293 i 737.

W rozprawie ogólnej przemawia członek Wydziału krajowego p. Hoszard i odczytuje deklarację Wydziału krajowego.

Po zamknięciu rozprawy przemawia p. sprawozdawca.

Izba uchwała powyższy wniosek komisji, głosując nad każdym punktem tegoż wniosku oddzielnie.

Następuje:

Sprawozdanie komisji gospodarstwa krajowego o sprawozdaniu Wydziału krajowego z czynności Dep. III. Wydziału krajowego.

Sprawozdawca p. Rayski, uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbańskiego od czytania sprawozdania odczytuje następujący wniosek komisji:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego z czynności w zakresie spraw rolniczych przydzielonych Departamentowi III.

II. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, ażeby dołożył starania celem obsadzenia systemizowanych posad urzędników fachowych dla spraw rolniczych.

Izba uchwała bez rozprawy powyższy wniosek komisji, głosując nad każdym punktem tegoż wniosku oddzielnie.

Następuje:

Sprawozdanie komisji gospodarstwa krajowego o przedłożeniu Wydziału krajowego o kraj. kursie dozorców melioracyjnych.

Sprawozdawca p. Gorayski, (w zastępstwie p. Stadnicki) uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbańskiego od czytania sprawozdania, odczytuje następujący wniosek komisji:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sprawozdanie Wydziału krajowego z dnia 26. listopada 1897, L. 69.681 o krajowym kursie praktycznym dozorców melioracyjnych Sejm przyjmuje do wiadomości.

Przemawia p. Potoczek.

Marszałek przerywa i zapytuje mowę do którego punktu porządku zamierza przemawiać.

Po wyjaśnieniu przez p. Potoczka oświadcza Marszałek, że obecnie na porządku jest inna sprawa.

Izba uchwała bez rozprawy powyższy wniosek komisji.

Następuje:

Sprawozdanie komisji gospodarstwa krajowego o wnioskach p. Czecha i Milana w przedmiocie zmiany przepisów weterynaryjno-policyjnych.

Marszałek usuwa ten punkt z porządku dziennego dzisiejszego posiedzenia.

Następuje:

Sprawozdanie komisji gospodarstwa krajowego o wniosku posła Reya w sprawie rewizji oznaczenia spławności rzek.

Sprawozdawca p. Stadnicki, uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbańskiego od czytania sprawozdania, odczytuje następujący wniosek komisji:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm ponawiając uchwały swe z dnia 17. października 1884 roku i z dnia 13. lutego 1894 roku, wzywa c. k. Rząd, ażeby zastosowując najwyższe postanowienie z dnia 30. października 1830 roku także do Galicyi rozszerzył swą opiekę nad dalszemi przestrzeniami rzek spławnych w Galicyi mianowicie:

Dunajca od Zgłobic do Nowego-Sącza, Wisłoki od Mielca do Jasła i Sanu od Jarosławia do Sanoka, oraz zarządził regulację granicznych przestrzeni rzek:

Wisły od Białki do Przemszy, Białki tatrzańskiej, Dunajca, Popradu i Zbruczca dla zabezpieczenia terytorjum państwa.

Izba uchwała bez rozprawy powyższy wniosek komisji.

Następuje:

Sprawozdanie komisji szkolnej o wniosku posłów Gołuchowskiego i Rudrofa w sprawie utworzenia w Czortkowie i Krośnie szkół realnych z językiem wykładowym polskim.

Sprawozdawca p. Zoll, uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbańskiego od czytania sprawozdania, odczytuje następujący wniosek komisji:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wniosek posłów hr. Gołuchowskiego i Rudrofa, względem założenia szkoły realnej z językiem wykładowym polskim w Czortkowie i Krośnie, odstępuje się c. k. Radzie szkolnej krajowej do możliwego uwzględnienia.

Przemawia p. Sawczak i wnosi jako punkt drugi następującą rezolucję:

2. Wzywa się c. k. Radę szkolną krajową, ażeby przy ewentualnem założeniu szkoły realnej w Czortkowie uwzględniono racjonalne potrzeby i prawa ludności ruskiej przez założenie ruskich klas równorzędnych.

Izba popiera powyższy wniosek.

Przemawia p. Rudrof.

Przemawia p. Wachnianin.

Po zamknięciu rozprawy przemawia p. sprawozdawca.

P. Rayski prosi Marszałka o skonstatowanie, czy w Izbie jest komplet.

Marszałek stwierdza brak kompletu i oświadcza, że przystępuje do zamknięcia posiedzenia.

Marszałek wzywa sekretarzy do odczytania wniosku i interpelacyj:

Sekretarz p. Urbański odczytuje następującą interpelację do c. k. Komisarza rządowego:

I n t e r p e l a c y a
do JW. Komisarza rządowego.

Z realności pod l. 25. w gminie Bogucice, powiat Wieliczka, będącej własnością Karola Zegartowskiego, konduktora kolei państwowych, zamieszkałego w Krakowie, a składającej się z domu mieszkalnego i 2 morgów 248□ sążni gruntu, zalegał podatek za rok 1897 w wygórowanej kwocie 11 zł. 19 ct. W domu tym mieszka 70-letnia staruszka Franciszka Zegartowska, matka właściciela, wraz z pięciu małoletnimi dziećmi, sierotami pozostałymi po jej starszym synie Andrzeju Zegartowskim, który jako sługa kolejowy na stacyi w Rzeszowie, zginął tam tragiczną śmiercią dnia 4. lutego 1897 pod kołami pociągu. Pięcioro małoletnich sierót wraz z staruszką matką Franciszką Zegartowską mieszkających w owej realności pod l. 25 w Bogucicach, utrzymuje właściciel owej realności wspomniany już Karol Zegartowski, mający do wyżywienia i własną liczną bo z 7. małoletnich dzieci złożoną rodzinę, czyli razem ze skromnej płacy konduktorskiej utrzymuje Karol Zegartowski aż 15 osób.

Nie można się przeto weale gorszyć tem, że w takich warunkach nie był w stanie Karol Zegartowski zapłacić wczas podatku. Owszem każdy obywatel musi uspra-

wiedzieć tę zwłokę i dlatego oburzającym jest to, że innego był zdania egzekutor podatkowy z Wieliczki, względnie tegoż przełożone władze.

Oto z początkiem stycznia b. r. zjawił się w Bogucicach ów egzekutor z urzędu podatkowego w Wielicze do realności pod l. 25 na egzekucję. Dom był zamkniętym, a wewnątrz bawiły się dzieci, starszka Franciszka Zegartowska była u sąsiada. Egzekutor poradził sobie w ten sposób, że przez okno zaglądnawszy do wnętrza, zapisał pierzynę i poduszkę, będące własnością starszki, a nie należące wcale do właściciela i podatnika. Załatwiwszy w ten sposób przez okno czynność urzędową, już odchodząc egzekutor, na drodze spotkał lokatorkę i właścicielkę zapisanych nieprawie przedmiotów, Franciszkę Zegartowską i oznajmił jej, że jeżeli podatku nie zapłaci to jej pierzynę i poduszkę sprzeda. I rzeczywiście pod dniem 13-go stycznia 1898 wydał c. k. Urząd podatkowy w Wielicze do l. 1073 edykt licytacyjny na 7. lutego b. r. do sprzedaży owych zapisanych przedmiotów. W dniu 8. b. m. zjawił się egzekutor i zabrał zapisane przedmioty, aż dopiero na ustne prośby i na płacz starszki zostawił je jeszcze do 21. lutego b. r. i w dniu owym niezawodnie spełni swe bezprawie grabieży cudzego majątku za czyją inną zaległość podatkową, jeżeli się wczas złemu nie zapobiegnie.

Drugi wypadek, jeszcze więcej dziki, zdarzył się w gminie Wola Batorska pow. Bochnia. Sekwestратор Jan Warcholik z Urzędu podatkowego w Niepołomicach miał doręczyć edykt Antoniemu Siwkowi z Woli batorskiej. Przez pomyłkę widocznie wręczył go Mateuszowi Siwkowi, względnie żonie tegoż. Zauważywszy pomyłkę, odeśłała Mateuszowa Siwkowa ów edykt przez Katarzynę Masłajcową do wójta, ten jednak edyktu nie przyjął i tak zostało. W niedługi czas po tem zjawia się ów sekwestратор w asystencji wójta i policyanta w domu Mateuszowej Siwkowej w celu wykonania nieprawnej egzekucyi. W tej

właśnie chwili porodziła Mateuszowa Siwkowa bliźnięta i była ciężko chora, więc matka jej wyszukała ksiązkę podatkową i okazała sekwestраторowi, że wszystkie podatki z tej realności są zapłacone w porządku. Prosiła go przytem, aby ze względu na ciężką słabość gospodyni opuścił natychmiast dom i przyszedł innym razem, jeżeli co zachodzi. Na to sekwestратор odpowiedział „niech sobie zaraz umiera a ja krowę biorę“ i rzeczywiście zabrał ostatnią krowę i wyprowadził. Mateuszowa Siwkowa zawiadomiona o tem co się stało, zemdlała. Sąsiedzi dopiero się zlitowali i krowę wykupili. Okazało się wprawdzie później, że zaszła pomyłka co do egzekwowanego i wrócono mu pobrane pieniądze; ale kto mu wróci zdrowie żony, która skutkiem owego wypadku cierpi zawrót głowy i pracować nie może aż do tej pory.

Świadcami powyższego zajścia byli: Wojciech Mazur, Józef Rzeszutko, Kasper Noga, Zofia Koranowska, z Woli batorskiej.

Zważywszy, że podobne wypadki, jak wyżej opisane są na porządku dziennym w całym kraju, o czem można się przekonać choćby z rejestrów rozpraw karnych w sądach;

Zważywszy, że przez takie postępowanie funkconaryuszów rządowych ludność się rozgorycza, materialnie rujnuje i zaufanie do prawnego porządku rzeczy traci, zapytują podpisani:

I. Czy Wysoki c. k. Rząd stwierdziwszy prawdziwość przytoczonych faktów zechce winnych ukarać.

II. Czy c. k. krajowa Dyrekcya Skarbu, ze względu na podobne nadużycia nie uznaje za stosowne wydać osobnego rozporządzenia, nakładającego srowe kary na winnych takich pomyłek funkconaryuszów sobie podległych?

Lwów, dnia 10. lutego 1898.

Interpelujący
Wójcik w. r.

Ostapczuk, Stan. Nowakowski, F. Krempa, Średniawski, Klemensiewicz, Dr. Bernadzikowski, Okuniewski, G. Milan, Winniczuk, Data, W. Szwed, Styła, Bojko, Potoczek, Warzecha, Kramarczyk.

Marszałek oznajmia, iż interpelację tę udzieli p. Komisarzowi rządowemu.

Sekretarz p. Urbański odczytuje następującą interpelację do c. k. Komisarza rządowego:

I n t e r p e l a c y a

do Jaśnie Wielmożnego Pana Komisarza rządowego.

W terażniejszym szacunku katastralnym podciągnięto pod opodatkowanie wszystkie drogi prywatne które nie są drogami publicznymi a między niemi opodatkowano także drogi polne służące do celów ekonomicznych, a mianowicie, do wywiezienia nawozów na pole, do przejazdu fur zaprzęgowych, do sprowadzenia ziemiopłodów, jak również i do zaprzęgu bydła na pastwisko; wszystkie zatem drogi prywatne i wszystkie drogi polowe opodatkowano zarówno jako grunta paryfikacyjne w ten sposób, że wymierzono od nich podatek gruntowy tej samej uprawy i klasy, jaki właściciel opłaca od gruntów urodzajnych przez które drogi polowe przechodzą.

Opodatkowanie dróg prywatnych prowadzących do zakładów przemysłowych, a służących do przewozu różnych towarów, jak również dróg prowadzących do kopalń wapna, piasku, torfu, marglu i t. d. znachodzi tutaj usprawiedliwione zastosowanie, bo drogi te istnieją w celach zarobkowych i przynoszą przemysłowcom już z góry obliczony zysk, ale drogi polowe mają zupełnie inny cel; służą wyłącznie do uprawy gruntów, do przywozu ziemiopłodów i do przegonu własnego bydła i z tego powodu nie mogą być z drogami, do przemysłu przeznaczonymi, równomiernie opodatkowane;

zważywszy jednak, że z dróg polowych właściciele nie pobierają żadnych docho-

dów, owszem drogi polne są dla nich poważnym ciężarem, bo prawie po każdym ulewnym deszczu, zwłaszcza w miejscach błotnistych, muszą robić przekopy, ścieki, kanały, upusty, brukować kamieniami, a niegdzie nawet budować mosty;

zważywszy dalej, że ustawa państwa z dnia 24. maja 1869. nie wspomina bynajmniej o opodatkowaniu dróg polnych, owszem w §. 2. postanawia, że podwórza wolne są od podatku gruntowego, zaś gdy drogi polne łączą się z podwórzami i należą do tej samej kategorii upraw co i podwórza, zasługują przeto tak samo jak i podwórza na uwolnienie od podatku gruntowego;

zważywszy również, że drogi polowe przeznaczone do wywozu nawozów i narzędzi rolniczych w celach uprawy gruntu i sprowadzenia ziemiopłodów własnych na wyżywienie siebie i utrzymanie inwentarza nie powinny ulegać opłacie podatku gruntowego;

zważywszy nakoniec, że grunta te z których właściciel produktu połową drogą sprowadza są już za nadto opodatkowane a wymierzony podatek od drogi polnej służącej do celów gospodarczych jest niesprawiedliwy i uboższą ludność rolniczą krzywdzący,

dla tego podpisani zapytują:

czyli Wysoki c. k. Rząd jest skłonny podatek gruntowy od dróg polowych odpisać i odpisanie tegoż podatku władzom skarbowym czem spieszniej polecić?

Lwów, dnia 12. Lutego 1898.

Interpelujący

W. Szwed w. r.

F. Kramarczyk, Potoczek, Data, Warzecha, Dr. Olpiński, Ostapczuk, Winniczuk, Nowakowski, Styła, Średniawski, Bojko, Wójcik, Soleski, Krempa.

Marszałek oznajmia, iż interpelację tę udzieli p. Komisarzowi rządowemu.

Sekretarz p. Stanisław Niezabitowski, odczytuje następującą interpelację do c. k. komisarza rządowego:

I n t e r p e l a c y a

do Jaśnie Wielmożnego pana Komisarza rządowego.

we Lwowie.

Gdy kto wybuduje sobie chałupę przy puśmy o dwóch częściach mieszkalnych na przykład izba i kuchnia, to wedle ustawy należy taki dom do XV. klasy z roczną kwotą 1 złr. 70 ct. To wszystko dobrze, ale zdarza się, że później okaże się jedna część mieszkalna zbyt dużą i właściciel zamienia ją na stajnię, wskutek czego pozostaje mu tylko jedna część mieszkalna i dom wtedy powinien należeć do XVI. klasy z roczną kwotą 1 złr. 50 ct. bo stajnie nie podlegają podatkowi domowo-klasowemu. Tymczasem rzecz się ma inaczej: Jeżeli dom zostanie zaklasowany z dwoma częściami mieszkalnymi, to pomimo, że później zajdzie zmiana wewnątrz budynku, trzeba zawsze ten podatek opłacać jak i został wymierzony wtedy, gdy dom składał się jeszcze z dwóch części mieszkalnych, bo dekret kancelaryi nadwornej z dnia 13. stycznia 1831. L. 88 powiada, że z powodu zmian później zaszłych w częściach budynku podatek może być niżony jedynie w tym wypadku, pierwsze gdy część domu zupełnie zniczeje i rozwali się, na przykład kuchnia, zaś żadne zmiany które wewnątrz dokonane zostały nie stanowią podstawy do przeklasowania domu z wyższej do niższej klasy, ośóż wypadki takie dość często się zdarzają.

Zapytujemy c. k. Wysoki Rząd, czy później jakie rozporządzenie nie wyszło w tym względzie, o tem nie wiemy, oczywiście, że sprawa ta dotąd nie rozstrzygnięta, bo wspomniany dekret mówi o zmianie części mieszkalnych na wewnątrz ale nie mówi o tym wypadku, gdy jedna część mieszkalna zostanie zamieniona na stajnię.

Czyby władza krajowa nie rozstrzygła

tej sprawy i pouczyła władze podatkowe, jak mają w podobnym wypadku postąpić.

Ustawa bowiem wyraźnie powiada, że stajnie nie podlegają podatkowi demowo-klasowemu, zatem gdy jedna stancya później została zamieniona na stajnię, powinno się również niżzyć podatek.

Lwów, 12. lutego 1898.

Interpelujący:

Data w. r.

Kramarczyk, Warzecha, Potoczek, W. Szwed, Bojko, Dr. Olpiński, Nowakowski, Ostapczuk, Winniczuk, Wójcik, Hamorak Trzeciecki, F. Krempa, Soleski, Średniawski.

Sekretarz p. Karatnicki odczytuje następującą wniosek:

W n i o s e k.

Wysoki Sejmie!

Zważywszy, że w kraju naszym jest przeszło 4.000 gmin, a prawie w każdej gminie przy zakładaniu ksiąg tabularnych gruntowych z zmniejszej posiadłości, stała się wiejskim gospodarzem gruntowym wielka krzywda, gdyż dużo parcel gruntowych nie wpisano na właściwego gospodarza, ale na kogo innego, a to z tego powodu, że lud wiejski niepiśmienny nie został obznajomiony i pouczony i nie rozumiał, jaką wagę i jakie znaczenie będą miały księgi tabularne gruntowe bo jeśli gospodarz posiadał 3 albo 5 niw, czyli kawałków gruntu, to on myślał, że tylko tyleż parcel gruntowych posiada, a tymczasem niejedna niwa zawiera w sobie kilka parcel gruntowych, i dlatego nie wiedział jak ma powiedzieć i zapisać przed sędzią, zakładającym księgi tabularne, i z tą w obecnych czasach pokazało się, że wiele takich parcel gruntowych zapisano na innego gospodarza, a nie na właściwego, gdyby zaś chciał przepisać to posiadający gospodarz, na którego te parcele są zapisane, nie chce się wyekstabilować, z czego musiałby wyniknąć proces sądowy i gospodarze byłiby narażeni

na wydatki procesowe, tudzież na stratę czasu, by zaś do tego nie dopuścić, wnoszą podpisani:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się Wysoki c. k. Rząd, by dodatkowo zarządził ponowne przeprowadzenie i sprostowanie pomyłek w księgach tabularnych gruntowych z mniejszej posiadłości, i to w jak najkrótszym czasie, by lub wiejski nie był narażony na niepotrzebne wydatki procesowe i stratę czasu.

Lwów, dnia 12. lutego 1898.

Wnioskodawca

Łazarz Winniczuk w. r.

Wachnianin, Kramarczyk, Data, W. Szwed, Warzecha, Dr. Bernadzikowski, Bojko, Niebyłowiec. F. Krempa, Średniawski, Styła, Słotwiński, Michalski, Ostapczuk, Dr. Olpiński, St. Nowakowski, Wójcik, Hamorak.

Marszałek oznajmia, iż pierwsze czytanie tego wniosku umieści na jednym z najbliższych posiedzeń.

Sekretarz p. Karatnicki, odczytuje następującą interpelację do c. k. Komisarza rządowego.

I n t e r p e l a c y a

do Wielmożnego Komisarza Rządowego.

Dnia 12. lutego 1898, jawili się niektórzy rusey posłowie sejmowi w c. k. Sądzie krajowym karnym, celem przysłuchania ich w sprawie prasowej, przeciw redaktorowi czasopism „Monitor“ i „Hałyczanyn“ o obrazę honoru. Odnośnym posłom, pomimo tego, że skarga została wniesiona w języku ruskim, doręczono zawezwania w języku polskim. Na żądanie ruskich posłów, by protokół z nimi spisany został w języku ruskim i pismem ruskim, oświadczył c. k. sędzia śledczy, że protokół jest aktem urzędowym, a ponieważ językiem urzędowym jest język polski, wolno posłom zeznawać do protokołu w języku ruskim, ale protokolant spíše go w języku polskim.

Zresztą niema nawet druków ruskich. Dopiero gdy posłowie zaczęli powoływać się na istniejące rozporządzenia językowe i na precedensa, znane im z własnego doświadczenia, sprowadzono protokolanta, który był w stanie spisać protokół w języku ruskim i pismem ruskim.

Z tego powodu podpisani zapytują Wysoki c. k. Rząd:

1. Czy wiadomo c. k. Rządowi, że odnośne rozporządzenia wyższych c. k. Władz sądowych i c. k. Ministerstwa sprawiedliwości co do języka ruskiego w c. k. Sądach nie bywają wykonywane?

2. Czy nie należałoby przypomnieć te przepisy c. k. Sądom i wezwać je do surowego i ścisłego wykonywania tychże, a mianowicie także, by ze stronami ruskimi spisywały protokoły w języku ruskim i pismem ruskim?

3. Kiedy c. k. Rząd postara się o to, by wszystkie c. k. Sądy posiadały potrzebne druki i formularze także w języku ruskim?

4. Kiedy c. k. Rząd zamierza poumieścić napisy na budynkach i biurach c. k. Sądów, także w języku ruskim obok polskich, w myśl rozporządzenia c. k. Ministerstwa sprawiedliwości z dnia 11. sierpnia 1869 l. 9973?

5. Kiedy i w jaki sposób postara się c. k. Rząd, by c. k. urzędnicy sądowi władali także językiem ruskim w mowie i piśmie?

Lwów, dnia 12. lutego 1898.

Interpelujący:

Barwiński w. r.

A. Wachnianin, Ochrymowicz, Dr. Sawczak, T. Zajączkowski, Mandyczewski Ostapczuk, Okuniewski, Kulczycki, Hamorak, St. Nowakowski, Niebyłowiec, Winniczuk, Dr. Olpiński, Dr. Bernadzikowski.

Marszałek oznajmia, iż interpelację tę udzieli p. Komisarzowi rządowemu.

Sekretarz p. Karatnicki, odczytuje następującą interpelację do c. k. Komisarza rządowego:

I n t e r p e l a c y a

posła St. Nowakowskiego, w sprawie nadużyć wójta Jana Glińskiego w Wyszatycach, wniesiona do p. Komisarza rządowego.

Jeszcze w roku 1895, wniesli członkowie gminy wiejskiej Wyszatyc, w powiecie przemyskim, skargę na urzędowanie Jana Glińskiego, do c. k. Starostwa przemyskiego i do Rady powiatowej w Przemyśle, obejmującą 23 ciężkich zarzutów, o sprzeniewierzenie, kradzieże i oszustwa w urzędowaniu, lecz mimo tego nie przeprowadzono dochodzeń, a wójt Jan Gliński, urzęduje i nadal we wsi Wyszatycach. Co więcej wbrew wyraźnym postanowieniom ustawy gminnej i uchwały Rady gminnej w Wyszatycach jest Jan Gliński wójtem i pisarzem w jednej osobie.

Jakkolwiek termin urzędowania starej Rady gminnej we wsi Wyszatycach, upłynął jeszcze dnia 8. września 1897 roku, to mimo tego przechwala się Gliński, że on ze Starostą uradził, by wybory odbyły się dopiero na wiosnę w roku 1898. — Wójt Gliński, dopuścił się karygodnych uczynków. I tak: oszukał on c. k. komisję wojskową, która wypłacała wynagrodzenia za szkody, wyrządzone włościanom podczas manewrów w roku 1896, na kwotę 6 zł. w. a. Przesłuchano świadków, którzy zeznali na niekorzyść Glińskiego, ale akta tej sprawy miały ugrząznąć na posterunku c. k. żandarmerji w Żurawicy. Dalej zabrał w roku 1896 drzewo wartości około 60 zł. w. a., darowane przez Członków gminy Bełwin i Kuńkowce, dla pogorzalców gminy Wyszatyc. O tem podano doniesienie do c. k. Prokuratorji w Przemyśle, pismem z dnia 12. stycznia r. b., ale do dnia dzisiejszego nie wdrożono żadnego śledztwa, ani też nie przesłuchano naprowadzonych świadków. Jana Glińskiego zaskarżono również do c. k. Prokuratorji o oszustwa przy reklamacyach wojskowych. Mianowicie wystarał się on

o uwolnienie od służby woj-skowej Michała Obszarnego, swego terażniejszego zięcia, a to w ten sposób, że zamiast zdrowego i silnego Maćka Obszarnego, ojca Michała, podstawił na pół już trupa Jana Musaka, jak to pod przysięgą zezna naoczny świadek Dominik Gruszecki, kapral 45. pułku piechoty. I jakkolwiek to nadużycie koliduje z ustawami karnymi, a c. k. Prokuratorja została o tem zawiadomiona, to jednak śledztwa w tej sprawie nie ma żadnego, gdyż Prokuratorja pismem z dnia 10. stycznia 1898 l. 304. zawiadamia, że sprawę tą odstąpiła Wydziałowi powiatowemu, a sprawa ta, rozumie się, nie należy do kompetencji Wydziału powiatowego. Antoni Żołdak włościanin z Wyszatyc obowiązuje się jeszcze i inne podobne fakta podać ewentualnemu komisarzowi śledczemu

Jan Gliński wykreślił z wykazu uprawnionych do opustu podatkowego za myszy, w roku 1895 przeszło 50 gospodarzy bez wszelkiej przyczyny dla osobistej zemsty, przez co ci gospodarze ponieśli ogromne szkody, dochodzące do kilkuset złr. w. a.

Ponieważ władze Przemyskie polityczne, sądowe i autonomiczne z nieznanych powodów nie wkraczają w sprawę nadużyć wójta Glińskiego, przeto oburzenie włościan bardzo wzmaga się, a u Glińskiego znowu wzrasta pycha i przechwalanie się, że jemu żadna władza nic nie robi, bo on ma „plecy za sobą“.

Ze względu na wyżej podane nadużycia zapytują podpisani p. Komisarza rządowego:

1. Dokąd władze myślą tolerować to, by Jan Gliński był wójtem i pisarzem gminnym w jednej osobie.

2. Na jakiej podstawie przyjęto reklamację wojskową Michała Obszarnego, kiedy ona jemu nie przysługuje?

3. Kiedy władze wdrożą dochodzenia w sprawie zabrania drzewa i innych poda-

runków, przeznaczonych dla pogorzalców wsi Wyszatyc, a przywłaszczonych przez Jana Glińskiego?

4. Czy władze gotowe są po skonstataowaniu wszystkich powyższych, nadużyć postąpić z wójtem Janem Glińskim wedle przepisów ustawy?

Lwów, dnia 12. lutego 1898.

Interpelujący:

Stefan Nowakowski w. r.

Ostapczuk, Okuniewski, Winniczuk,
Dr. Bernadzikowski, Bojko, Średniawski,

G. Milan, Styła, F. Krempa, Hamorak, Wójcik, Warzecha, Niebyłowiec, Dr. Olpiński, Potoczek, Data.

Marszałek oznajmia, iż interpelację tę udzieli p. Komisarzowi rządowemu.

Marszałek zamyka posiedzenie, naznaczając następne na dzień 15. lutego 1898 roku, godzina 10. rano i odczytuje porządek dzienny następnego posiedzenia.

Koniec posiedzenia godzina 3 minut 15 po południu.

Marszałek krajowy:

Stanisław Badeni w. r.

Sekretarze:

Andrzej Potocki w. r.

Stanisław Niezabitowski w. r.